

Nagyvárad Estilap

Szerkesztőség: Strada Printul Carol
(Szilágyi Dezső-utca) 6

Egyes szám ára 2 Leu

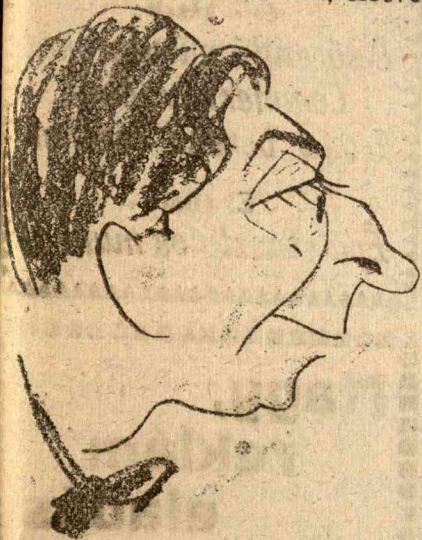
Kiadóhivatal: Hegedüs Hirlapiroda
Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-út)

Hogyan örökös Catana prefektus Várad rendjén

— Nyilatkozik az Estilapnak —

A karrikatúra, amely itt mosolyg az olvasóra, természeténél fogva nem adhat sokat vissza a lelki egyéniségből, amelynek inkarnációja a várad rendőrprefektusi székben ül. Hogy Catana Auréli lelki portréját — itt már komolytalan volna karrikatúráról beszélni — lefessük, ahhoz meg nem kellene szavak. Non opus est verbis, credite rebus... Valóban, tettei, egész működése az alatt az egy esztendő alatt, amióta köztünk van, minden jellemrajznál többet mondának és fölöslegessé teszik a ricséret élmélyítő frázisait.

Elmult egy éve annak, hogy Dobrudzsának egy kis városából Nagyváradra jött. Dobrudzsa meszedelmes hely. Bolgár komisszió kezében van az emberélet. Ember legyen hát a talpán, aki a sarat ott megállja... Nagyvárad a másik határon van, életve-

zély itt senkit sem fenyeget, de becsületre, a jó emberi érzésre a rablólovagok innen sem nyazanak. Ezek azok, akik a kreatort kiáltanak — szerencsésre, csak egymás közt és suttogva — Catana Aurélna, azért, mert a rendfenntartó szervezetet tudja, mire kötelezi hivatását, mert tudja, hogy nem elég a hirtetni azt, hogy az igazság nemzetek felett való, hanem az ügyöttrő mindennapi életben szabad aszerint megítélni, valójában, hogy „jó napot”-tal, vagy a büna zsiua”-val köszön-e, vagy hogy templomban, vagy zsinagógában dicséri-e az Urat!

De hiszen nem új dolgok ezek, inkább csak hevenyészett összehalálása annak, amit legfőbb ismerésképpen Catana Auréli el lehet mondani. Ami még ezután következik, ő maga mondta el postaut-

cai lakásán, ahol a Nagyvárad Estilap munkatársa felkereste. Épen Rousseau „Társadalmi szerződését” tanulmányozta. Előadást készült tartani a halhatatlan francia gondolkodóról. Félreteszi jegyzeteit és beszélni kezd a rendőrség esztendőjének munkájáról:

Főtörökvésem a rendőrség vezetésében az volt hogy a tisztviselőket kötelességtudásra, abszolút tisztességre neveljem. Ezt a munkámat — nyugodt lélekkel állítom — legtöbb tekintetben siker koronázta, mert a nem odaváló emet kiméletlenül eltávolítottam. És ha azt veszem észre, hogy valamelyik tisztviselő nem teljesíti kötelességét, azt pillanatig sem tűröm a hivatalban.

A rendőrségnek mind a három szekciója: a közigazgatási, bünygyi és kihágási a legponpásabb tempóban végzi munkáját. Ehhez az évhez fűződik a bünygyi osztálynak az az útítása, hogy minden őrizetbe vett egyénről fényképet készítettünk és személyleírásával együtt a nyilvántartó albumba helyeztük.

A rendőrgénység kiképzése Morar kapitány kiváló vezetése alatt, igen jelentékeny haladást tett. A selejtesebb elemeket innen is kitisztogattuk. A le-

génység étkező- és férőhelyét kitataroztattuk.

Az útlevel kiadását annyira megkönnyítettük, hogy ma már a kérvény benyújtásának napján, legrosszabb esetben másnap kiké megkapja utlevelét. Főbb vonásokban ez az, amit a rendőrség 1923. évi munkájáról elmondhatok.

Kényes kérdés, amit felteszünk — mondtuk ezután — valószínű, hogy prefektus ur válaszol rá: mit tenne rendőrprefektus ur, ha bizonyos tulzó nemzet- vagy felekezettelenes akciók, egyáltalán nem hihető ugyan, de tegyük fel: excessusokban törnének ki?

A rendőrprefektus határozottan válaszolt:

Ez nem kényes kérdés. Én nyíltan megmondhatom, hogy minden olyan mozgalmat, ami a rendet zavarja, teljes energiámmal kész vagyok elnyomni. Sokkal súlyosabb időket élünk, sem hogy az ilyenfajta mozgalmakat józan ésszel helyeselni lehetne. Különb a felsőbb, sőt legfelsőbb hatóságaimtól kapott rendeletet is, minden brutális akció kiméletlen elnyomására szólítanak fel bennünket. Azonban meg vagyok győződve arról, hogy a várad intelligens román ifjúság csupa olyan egyénekből áll, akik szívükön viselik országuk magasabb érdekeit.

Az utolsó béke-karácsony

— Emlékezés 1913-ra —

Tíz évvel ezelőtt, szikrázó fénér télben ültük a boldog békés esztendők utolsó szent karácsonyát, 1913: záróköve volt a termékeny és szelid béke korszakának. Azután jött süvöltő borzalmaival az emberiség történetében minden rémségeknek rémsége, a világromlás. Elmondhatatlan emberi nyomoruság és szenvedés, tüz és vér és bün és átok... véres ködökön át tör utat a soha vissza nem térő multba az emlékezés. Emlék ez vagy hallucináció?

Karácsony éjszakáján a vig és fiatal ujságíró harmadik szíves vacsoráról nyitott a Róyalba. Nini Schwartz Béla punccsal, knikebájnnal traktálja a várad éjfélek bujdosó vándorait:

Mit gondú sajnálom én a vendégtű?

És a jó Palotai kapitány szegény, kocintott a stamgasztokkal az ünnep kedvéért. Muzsika nem szólhatott, de az embereknek csillogott a szeme és boldo-

gan bujtak össze, csak Kápolnai Muki bácsi dult-fult, hogy a fene apróra egye meg, a Kispiában már van képe Szilágyinak negyven krajcárt kérni egy liter hitvány borért. Nem jó vége lesz ennek, felfordul a világ, bárha akármilyen hitvány is az ital, igen kívántató.

Az emberek éjfél misére bandukoltak és csendesesen, bársonyosan simogatta az arcukat a hó. Szegény Guttman Jóska, meg Hajnal szerkesztő ur danolásztak a törzsasztalnál egy butélia Plebanos mellett, Korda Sándort meg a kasszánál két tüzes legény ölelicsokolja, ki más mint Gózon, meg a másik Gyula, direkt Kabos. Csak úgy vendégszerepelni jöttek Pestről — haza. Szentéjszaka volt és az emberek kigyulladtak a hangos jókedvüktől. Dikker Illés is Törleyt ivott az Emkében — a kegydíjából. Ugy illett az a teremburáját...

Régen volt, béke volt, talán igaz se volt. Mi is volt akkor a

vérforráló szenzáció? Igen, az osztrák kormány helyzete meg-ingott. Iszonyu, Stürgh a bukás szélén, hallatlan! A lapok tele a sajtójavaslat előkészítésének izgalmaival. Még karácsony előtt való nap a megyegyűlésen Farkasházy pattog ellene, de leharogják a tekintetes urak. Szunyogh Loránd nevetve legyintgeti: beszélj beszélj jó vitéz: Fetser méltóságos ur csupa gúny és összemosolyog a főispánnal. Orley György meg az asztalra csap, hogy annál inkább elfogadja a javaslatot, mert Tisza Istvántól jön, az tehát csak jó lehet. Biz ugy. Ennél már csak az volt nagyobb eset, hogy a Pannonia plakáton hirdette: megérkezett a müncheni Spatenbräu, egy pohár 30 fillér. Au de jó is volt, a habja még itt a számon!

Node estek komolyabb dolgok is. Szélesen tárgyalták az ujságok ama Windischgrätz herceg elhatározását, hogy visszavonul a magyar politikától és ausztriai birtokára költözik. Ugy látszik megrágt a szíjat és maradt — elég szerencsétlenségére boldogtalan nemzetének. Karácsony eseménye volt az is, hogy Pesten fontos paktumtanácskozásokat tartottak a románság vezetési Tiszával. Manius Braniste Valér vezették román részről a tárgyalást. Nehezen ment a dolog, mert Tisza főfeltelete volt, hogy ejtsék el Erdély autonómiájának kérdését. No az is igaz, hogy ugyanekkor a német birodalmi bank félszalékkal leszállította a kamatlábat. Ja, tehette... És még mi is? Jack Johnson nevével hangzott a világ; a párisi boxbajnok népszerűbb lett, mint Susanne Grandais vagy Duci bácsi. Igen, szegény jó Székely Jenő akkor a pesti mozikat lefőzve, hozott egy világhírű filmet az Apolóba, az évát, ami lábba hozta a várost.

A színházban a Tatárjárást adták és a drága, szőke Szentgyörgyi Márta volt a legedesebb Mogyorósy önkéntes. Károlyi Leona meg Rizát játszotta. Ünnepe délutánján a Mozikirályon mulatott az óhnap, és Kállay Jolán, Tompa Béla, Görög Olga, Löwey Leó, Medgyaszay Jenő és Gróf Laci gondoskodtak a mulattatásáról.

Egyébként pedig forgatjuk az akkori ujságok utolsó oldalát. Ó mi érdekes. Ni mindjárt Reichard Dezső 12 kor, 50 fillérért ajánlja az amerikai cipőt: The Roosevelt Shoe; cipő volt ám az a javából. Mertz ur egy liter vörös bort 90 fillérért kínál, de

A Nagyvárad Estilap karácsonyi száma 16 oldal; ára 3 lei.

ugyanakkor Janky 80-ért ad pirosbort, sőt Oláry azt hirdeti, hogy tiszta szinbort 56 fillérért házhoz szállít. Nézzük csak a Szent János-utcában Fekete boltjában egy divatos keménykalap 4 korona, ej ha, elég drága, de viszont egy sárcipő 2 kor. 40 fillér és 3 kor. 20 fillér. A Körös-parti Áruház meg a selymet offerálja méterenkint 80 fillérért, a ruhaszövetet 1 kroncsitól feljebb, biz az pénz volt. És milyen olcsón kelt Aszódi mester nyolcfele zamatu hires kávéja! De lám a kenyér: nullás lisztből fehér cipő 31 fillér, barna 27, valódi ujvidéki rozsliszt cipő meg 26 fillér az Adria kenyérgyárban. Az apróhirdetések közt tenger kiadó lakás. Két szoba a Szent László-téren havi 40 korona. Aztán egy hirdetés: Bérház, adómentes, amortizációs kölcsönrel, 12% tiszta jövedelemmel 10.000 koronáért eladó a Szaniszló-utcán. Jaja, elfelejtettünk egy-két kis házat venni.

Hogy aztán teljes legyen az emlékezés, a karácsonyi pesti tözsdét is lássuk csak: Magyar hitel 839 korona, Osztrák 633, Leszámitoló 524, Közuti 629, Rima 642, Salgó 740, Jelzálog 438. És a gabonatözsde... Buza áprilisra 11,39, rozs 8,61.

Kend hiszi? — mondták a régi operettben. — Én nem. Hm, pedig az ujságban vót...

Cukorbetegek
figyelmébe
INSULIN
Minden drogeriában és gyógyszerárban kapható

Houbigant, Piver, Roger és Gallet parfümök, pouderek, uti necessairek, fésűkészletek
a legszebb karácsonyi ajándékok
Kaphatók
BARNA MIKLÓS
Illatszertárban, Bul. Reg. Ferdinand 2

A Parisien Grillben
minden este 10 és fél órai kezdettel szigoruan **családi műsor**
világvárosi attrakciókkal

Nagy karácsonyi és ujévi vásár!!
BERMANN
fehérmű áruházban, Sas passage

Nem érkezett jelölés az ügyvédvizsgáló bizottságra

Ki lesz a kamara elnöke?

Nagyvárad ügyvédvizsgáló-bizottsághoz jutott a törvény azon szakasza alapján, hogy ilyen bizottság alakítható ott, ahol a táblai székhelyen jogi főiskola van. A vizsgálóbizottság megalakítására tartott választás állítólag szabálytalanságok közt ment végbe s a megválasztottak valamennyien lemondottak. Az új választást december 23-ra tűzte ki a kamara s felhívta mindazokat, akik bizottsági tagokat akarnak jelölni, hogy a választást megelőző öt nappal előbb jelöléseiket adják be a kamarához, amikor is egyidejűleg 200 lejt kell letenniük.

A kitűzött határidő letelt s a kamarához **egyetlen jelölés sem érkezett.** A pártok tehát nem engedik, hogy kártyáikba belássanak. Választás azonban mégis lesz, mert a törvény ezt lehetővé teszi azzal a megállapításával, hogy ha jelölés nem is érkezett be, a választás megtartható s mindenki arra szavaz, akire akar.

Az ügyvédvizsgáló bizottság választásánál meglepetés érte az ügyvédeket, hogy a szavazatok aránya szerint dr Kiss Döme dékán kiesett s helyébe dr Zigre Miklós lépett. A folytatólagos szavazás alatt ezt a szavazatkülönbséget korrigálták a dékán javára. A dékánnak azonban nem tudják elfelejteni az ügyvédek, hogy dr Lázár Auréllal együtt Kolozsvárt a külön román kamara megalakítására tartott értekezleten megjelent, ahol is elhatározták, hogy az ügyvédvizsgáló bizottságok visszamenőleg felülvizsgálják az impérium kezdete óta kiadott ügyvédi diplomák tulajdonosait a román nyelvtudásból, román jogból és jogtörténetből. Ez a veszedelem elmúlt, de a dékán ellen az ellenkezés megvan s hir szerint a dékáni választásnál is éreztetni fogja hatását. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy dr Kiss Döme egyénileg igen rokonszenves magatartást ne tanúsítana kisebbségi kartársával szemben.

HIREK

Lélekjelenlet

Munkatársunk jelenti: Villamoson mentem a Kolozsvári-utcán s már a Viz-utca körül jártunk. A villamos itt jobb oldalról átmegy baloldalra, mert a jobboldali sínre a felülről jövő villamos kocsit vár, hogy ezen a sínre tovább mehessen a Nagypiac-felé. Kocsink tehát ekkor még szemben volt a felülről jövő kocsival, a távolság a két kocsi között lehetett 30 méter. Mikor kocsink oldalt balra akart fordulni, a jobboldali házak egyikének udvaráról végzettszerűen két autó gurult ki a sínre, a két villamos kocsit közé s ugyanekkor egy egyfogatu kocsi a Viz-utca-felől, baloldalról, látván, hogy arra fordul a villanyos, a két villamos között levő szabad területre, tehát a sínre fordult. Ez volt a legkínosabb pillanat, amit a két villamos, a két autó, a kocsi s a nézők keresztültek. Villamosunk azonnal, bár nagy döccenéssel megállott, az autók is ellengőzt adtak, az egyfogatu kocsi a lovat az autók s a mi villamosunk közé terelte, a még

álló de indulni akaró villamos fékezett. Egy hangos szó nem hallatszott, csak mindenki feszülten figyelte a kibontakozást. Először az egyfogatu kocsi ment ki a csiklandós helyzetből, utána a két autó jobbra-balra s a jövő villamos a mi helyünkre. A villamosvezető lélekjelenlete az, ami a helyzetet megmentette s csupán ezért íródtak meg e sorok.

* Kakas István és dr Szentmiklósy Imre összeállításában megjelent a „Tanácsadó Naptár” 2-ik évfolyama. Többek között magában foglalja az összes új városi díjakat és illetékeket és pedig: üzletbér díj, cégtábla adó, bérjárművek után fizetendő adó, cselédadó, vízdíjak, csatornázási díjak, stb., valamint a helybeli telefon előfizetők pontos névjegyzékét. A részletes magyarázattal ellátott munkát ajánljuk a közönség figyelmébe, mert annak birtokában mindenki könnyen tájékozódást szerezhet arról, hogy a sokféle adót mikor, hol és milyen összegben kell megfizetni. Kapható Klein Gyula könyvkereskedésében, Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 6. szám alatt. Ára 50 lei.

* Házassági hir. Klein Renée és Adler Mihály folyó hó 26-án, szerdán délután 2 órakor tartják az esküvőjüket özv. Brüder Jenőné urnó lakásán. Pável püspök-utca 17. szám alatt, melyre ismerőseiket és jóbarátait is meghívják.

* „Mackó ur kalandjai” Dorian-filmszínház. Ma, hétfőn kerül először színre a Dorian-filmszínházban „Mackó ur kalandjai” című 5 felvonásos tréfás filmjáték, amelynek főszerepeit a népszerű Dán Norbert, az 5 éves Jackó Cia és Zoli, a törpe alakítják. A nagyszerű Dorian-film, amely felnőttek és gyermeknek egyaránt pompás élvezetet nyújt, az 5, 7 és 9 óras előadáson kerül színre.

* Mikes Ödön képháláltása december 24-31 Kornweisznál, Moskovits-palota.
* Férfi ingeket vásároljunk KELLER-nél
* Rendkívüli népszerűsége folytán sokan hamisítják. Éppen ezért csakis valódi védjeggyel ellátott Brázav sósorszeszt fogadjunk el. Kapható mindenütt.
* Férfi, női és gyermekharisnyákat csakis KELLER árúit olcsón
* Ajándék karácsonyi és ujévi diszdoboz cukorkák érkeztek friss minőségben Aszódihoz Sas-palota. Elvezhető friss csokoládébonbonok Heller, Kösztlin, Zamfirescu, Berindei, Melisza, Kandia Unirea, bel- és külföldi rumok és körök, borok, pezsgők, halkonzervek igazán meglepő olcsó árban. Aszódinál Sas-palota.
* Kabát és kosztümek a legolcsóbban KELLER-nél szerezhetők be

ASTOR
BUTOR-FAÁRUGYÁR
GYARTELEP:
JÓKAI MÓR-UTCA 21.
TELEFON 8 72
VÁROSI LERAKAT:
VULCAN (NAGY SÁNDOR)-U. 4.
TELEFON 6 92

Raktárról szállít és megrendelésre készít:
Elsőrendű műbutorokat
Commerz hálókat
Iroda berendezéseket.
Elvállal:
Épületasztalos munkát

Nagy, reklám eladás
10%
engedménnyel lesznek kiárusítva
Schwarz Adolt
cégnél, Mursay József gyári lerakatában

Szöveleteinket üzletelhelyezés miatt minden elfogadható árban **elárusítjuk**
HAVAS ÉS GRÜNFELD Nagy Sándor-u. 4.

— Ha színpadok boroskát,
A gondjaim csucsúnak.

— Ezt az egy anakreoni dalt nem épen jól fordította Csokonai — mondta a rabbi. Én is próbálkoztam ilyesmivel, — tette hozzá aztán.

— Mert bizony a görög az ördög nyelve — kacagott fel a rabbi, kis születés után, de érdemes vele foglalkozni. Egy saphol verssor édesebb, mint állvilágfájdalmasok litániás filozófiája. Pogány szépségek ezek és talán nekem is az epikuros gúnynev jár ki ezért a rajongásomért, a hitet csak formáiban megtartóktól, de én tudom, érzem, hogy nekem van igazam. Ad maiorem Dei gloriam! Isten dicsőségét szolgálja ez is, mert mindennek jóra kell válnia, a gamzu letauvóban benne van az élet igenlése, a zsidó hit szárnyaló idealista optimizmusa.

És, ügyet sem vetve csodálkozásunkra, folytatta a rabbi:

— Ismerik Friedrich, Mauthner-től „Az atheizmus történetét”? Kolozs-szállás! Ha a mi apologétánk csak félszavakkal, tudással és logikai érzékkel harcolnának szent vallásunk igazáért, régóta teljesedett volna Ézsaiás próféta álma az egy akol — egy pástorról. Így csak gyártjuk az utópiákat, Morus Tamástól H. G. Wellsig, sőt Francaig, és hagyjuk destruálni a hitet az abszolút etikában.

Égészen átszellemült az arca és szemét a végtelenbe irányította:

— Maguk sírnak, szidják a jelent és kollégáimnak, a dragomiresti rabbinak is az íj, hogy nagyon ki vannak vágva a női ruhák és selyemharisnya feszül a lábakon. Rettenetes, más bajunk igazán nincs. Rendben van a zsidóság szénája Jasitól Madridig és Detroitig, csak a szép zsidó nők ne mutogassák finom vállukat és karsu bokájukat. Ez a bizánci vitatkozó bölcsek esete. Pedig, mon Dieu, mit vét vele az asszony, ha szépnek akar látszani? Pulcher hymnus Dei homo immortalis! És az asszony is ember! De még mennyire!

Nem tudom biztosan, hallucináltam-e: a pap csettintett szájával. Önkéntelenül Coignard abbéra, Anatole France halhatatlan kreaturájára kellett gondolni. Hát mi ez a drága rabbi, ha nem egy zsidó Coignard abbé, a francia őseredetinek talán sokszor tulságos léhasága nélkül? Okos, szellemes, kicsit szabadgondolkodó, rabbinak talán szabados, de mindig megtorpan, ha a hit és a morál örök igazságaival találja szemben magát. A hitével, aml életet.

Az életéből beszél el most színes epizódokat.

Gyerekkor. G. Felvidéki kis városban. A papí hivatás öröklődik a családban nemzedékről nemzedékre, őt is azzá akarják nevelni. Egész nappalokat, fél éjszakákat tölt el a szúrta héber főliások előtt. Játszva tanul és közben el-elszöki a kisváros plébánosához, aki latinra tanítja. Orvos szeretne lenni, békákat, döglött macskákat boncol. Hiába, a szülők szándékában ő már örökre eljegyezett a papsággal. Hünfalvára kerül, ebbe a Tharaud-fivérek regénye nyomán világhírré vergődött kicsiny ungmegyei fészekbe és tanul a babonás chaszideusok szemében: bölcsek-bölcsetől: Ungerleider rabbitól. A pubertás kora, Nagyvárad, Pozsony, Tiszafüred — és még néhány szomorú és víg állomás. A zsidó skolasztikusok, kabalisták művein végzett agytornákat késő éjszánkánként kis petróleumlámpa mellett Kant, Plato és Boccaccio, Campanella, Marx és Maupassant és France és Freud váltják fel, káprázatos összevisszaságban. Közben négy év alatt elvégzi a nyolc gimnáziumot, egy kis pénzt is összegyűjtött, szabad előtte az út — úgy érzi. — Egy késő nyári napon, négy vékony hártvát, tépi le magáról

az évezredes előítéleteknek csontként ráragadt patináját. Betér egy borbélyhoz és negyedóra mulva borotvált arccal jön ki a műhelyből. Szegény apja, ha látná... gyászt ülne érte...

Baselba megy, a szabad Svájc szelleme izgatta mindig. Ünneppnap, talán legnagyobb életében, amikor beiratkozik az ősi egyetem orvosi fakultására. Nyomorát fel sem veszi és az anatómia mellett ráér arra is, hogy agyával, mint valami itatóspapírral felszívassa a fracia, angol és olasz nyelvet. Egyszer egyszer fellázad vére, ilyenkor Astarte kultuszáról szóló könyvek után hosszú éjszakai séták következnek a holdfényben tündöklő Rajna-parton. A Vater — Rhein — az jót tesz, az lecsilapítja és hazamegy tanulni, csak tanulni, mindig, hogy mit.

Egy kis vakáció idején Lausanneban jár és betéved a zsidótemplomba. Isten tudja, mióta nem volt már az ő házában. Csak a papot találja ottan. Szóba elegyednek és az inkább világfi rabbi extatikus elismeréssel hajol meg a fiatalember szertelen mély teológiai tudása előtt. A hitközség éppen alrabbit keres. Minden formáság mellőzésével, papjuk felhívására megválasztják a fiatal orvosnövendéket másod lelkipásztoroknak. Kicsit habozik, aztán elfogadja. Miért ne? Hiszen a tudás ugyls régen öncéllá lett már nála, mindegy a pálya milyen! Lausanneban jelenik meg nyomtatásban első műve, latin nyelven, a középkori zsidó és keresztény filozófia kölcsönhatásait elemzi olyan kritikai éllel, amely országok tudósainak csodálatát vívja ki.

Aztán egy szép napon, senki sem tudja, mi történt, kőd előtte, kőd utána, az alrabbi eltűnik Lausanneból. Mi baja volt? — kérdik hívei egymástól, de senki sem tud felelni reá. Pedig ismert betegség: nosztalgia...

Hazajött apjához a tékozló fiu, vágyakat tékozlott, szellemi kincsekben szinte mérhetetlenül gazdag lett. A kis erdélyi városban, ahová apja az ő távolléte alatt elkerült, jámbor zsidók között talán megbotrányozást kelt a nyugatról jött, tulságosan világias papérfiu, de rövid hetek múltán újból teljes az illuzió: Lausanne volt fiatal rabbi a Svájból hozott kálvinistaprédikátoros ruhát kaitánnal cserélte fel és nyírott, borotvált arcán sűrű szakáll, hajtincs lóg füle mellett. Állást kap nem sokára, megnősül — mit még? De talán nem sokat változott a baseli álmodozó! Ő maga tesz erről tanuságot:

— Hallgassanak ide, egy drámán dolgozom. Istenem, hogy csak az ujakról és legujabbakról beszéljek: milyen kevesen írtak bibliai sujtéből drámát Racinetól — mondjuk — Bernsteinig. És mennyire félreértik majdnem mind a bibliai, vagy azután következő korszakbeli zsidó pszichét. És az a handabandázás, az a félelem a csodás elem felhasználásától. Félnék a patológiától, félnék a determinista drámától, pedig rajonganak a pogány görögökért, akik mást, mint sorstragédiát el sem tudtak képzelni... No, hadd mondjam hát ei, mit akarok három felvonásos drámában összesűriteni. Egy pici magot találtam egy szinte elfelejtett szentkönyvben, az a mag szökken majd merész sudárba. Tehát: adva van az asszonyi hűség próbájának egy fajtája, amelyet a régi Judaeában alkalmaztak: az asszonnyal megittatták az ugynevezett májim morarimot, néhány csepp vizet, a melyhez úgy jutottak, hogy a főpap, az Isten titkos nevének négy betűjét leírta egy fadarabra, aztán a betűket vízzel lemosták. Ezeket a vízcseppeket összegyűjtötték és megittatták a nővel. Ha semmi baja sem lett ettől a víztől, ártatlan volt a nő; de, ha ivás után rosszul lett tünetei kezdtek mutatkozni rajta,

akkor bizonyos volt, hogy megcsalta a férjét, akkor traviata és szégyenpadra való. Már most... Judaea egyik kis városában egy előkelő fiatal római tiszt bejáratos egy zsidóházba, ahol két lkerleány van, nevezzük őket Mirjam-nak és Judit-nak. Ellenállhatatlanul itt a szerelem. Mirjam szerelmes a fiatal tiszthez, ez viszonzozza. A Judaeai éjszakák tikkasztók és belekergetnek a bűns szerelembe... De házasságról szó sem lehet, mint mindig, a szülők hallani sem akarnak a hódító tisztról. Hónapok múltán a tisztet elhelyezik a kis helyőrségből és a szülők ekkor Mirjamot akarata ellenére férjhez adják.

Telnek az évek; egy szép napon levél érkezik Caesareából, az egykori római tiszt írta, akiből már helytartó lett. Mirjam veszi át a levelet, amelyben a helytartó a múltak jogán találkozáért esedez. Nemsokára ismeretlenül odaérkezik a helytartó és titokban többször találkoznak a szerelmesek. Régi vágyak, régi gyönyörök kelnek új életre egy kis Judaeai ágyasházban. De a nagy Galeotto, a kisváros nyelve már akkor is az volt, ami manapság és a Mirjamnak férje mindent megtud. Meg akar bizonyosodni, elhatározza, hogy elviszli feleségét a főpaphoz, vízpróbára. Mirjam határtalan kétségbeesésében mindent felfed kertestvére: Judit előtt, aki büszke, tiszta, de melegszívű asszonyi szépség. Csak ennyit mond tévedt nővérenek:

— Én megyek el helyetted a főpaphoz!

És már teszi is fel fátylát és lehajtott fővel, de nem bűnbánatosan megy a férj után a főpap elé, aki elvégzi a be-

Hol a legolcsóbb a téli üdülés?

Vannak, akiknek egészségi okokból kell télen is szanatoriumba vagy klimatikus gyógyhelyre menniük és vannak akik üdülés céljából — és ez is egészség dolga elvégre — sietnek ilyenkor január felé valamire friss levegőt szívní.

Az üdülés és gyógykezelés első sorban pénz kérdése. És így mindenkit az érdekel főleg, hol ma a legolcsóbb az élet.

Magyarországon tulajdonképpen csak szanatorium szolgál ma téli gyógyhelyül. A magyar szanatoriumok bizony elég drágák. Egy-egy előkelőbb helyen 100—120.000 korona a szoba és ellátás, amihez különféle kiadások címen még jön is jócskán, úgy hogy a mi pénztünkön 700—900 leibe kerül egy napi szanatorium.

Az osztrák helyek még drágábbak. Mária-Grün vagy a badeni Guttenbrunn körülbelül 250—300.000 osztrák koronába kerül naponta, úgy hogy ezer lejen alul ma nem igen lehet osztrák szanatoriumba menni. A Semmering, mint klimatikus gyógyhely, semmivel sem olcsóbb. Nem nagy a differencia a kaltenleutgebeni vagy gainfahreni ideg-szanatorium áráiban sem.

A németországi szanatoriumok szinte megfizethetetlenek manapság. Dollárban számítanak, még pedig 7-8 dollárt egy nap, ami 1400—1600 leit tesz ki. Középes összeggel lehet meguszni a déli klimatikus helyeket. Így például Meranban vagy San Remóban egy nap 45—50 lirába vagyis körülbelül 500 leibe kerül.

Kétségkívül legolcsóbb és

vezető ceremóniát, aztán fellebbent dith fátylát, hogy az asszonyi hűség rályvizét szájába öntse. Ikertestvé csalódásig hasonlítanak egymásra jam és Judith, a főpap hát nyugodtatja meg a kis bögre vizet a bűn asszonnyal...

— Ártatlan! — mondja a főpap a férj kézenfogva vezet hazá a tyolozott asszonyt otthonába és boldogan lát munkája után.

Mirjam, aki azalatt, amíg nővére főpappal járt, a földi pokol minden ját elszenvedte, túlaradó örömmel gadjá nővérét. Elárasztja csókjaival amint aika egyszer Judithnak ajkát, arca elsötétül:

— Különös! Méreg van ajkadon!

— Nem; hanem még nedves az szonyi hűség próbavizétől!

Mirjam szívéhez kap, aztán odatapasztja Judith ajkára, csók egyre szenvedélyesebben csókolja, szer csak holtan rogy össze: tiszta vére ajkán maradt csöppekből megant Mirjamban az átok...

Már hajnal felé járt, a lámpákat gatni kezdtek és a pincér türelmet tologatta ide-oda a szomszéd asztal székkeit. Fizettünk és mentünk, kísértük a rabbit szállodai laká. Ágya mellett az éjjeli szekrényen könyv hevert: valami németnyelvű gyógyászati munka.

— On revient toujours — mondta vetve a rabbi. Nekem is szabad visszatérnem ehhez az első szerelmehez...

ERDŐS IVÁ

könnyen meg is közelíthető a Tatra. Uj-Tátrafüreden tagh-szanatorium — ahol friss tüdőbetegek vannak — hetven cseh korona egy szoba. Prima az ellátás O-Tátrafüredi szanatorium is, ahova a téli sportra, ülésre vágyók, idegesek, teljesen kezdetleges tüdőcsururatosok mennek. (Fertőtüdőbeteget nem vesznek Román állampolgárok még százalék engedményt is kapnak de ezt nem számíthatják mert ez körülbelül elmegy borvalóra. Hetven cseh korona alig tesz ki 420 leit, ilyen olcsó és ilyen előkelően ma se nem lehet üdülni vagy gyógyulást találni Közép-Európában. A Tatra-szanatoriumban persze napi 90 koronás szoba de van 60 koronás is, amely vendégei természetesen ugyan azt az ellátást kapják, mint a 90 cseh koronát fizetnek.

ORVOS URAK FIGYELMEBE
Eredeti angol gyártmány
INSULIN
1 drb ára 1200 lel. Kapható
NÉMETH PAL „Aranycsészék”
gyógyszertárában, Piata Unioi (Szent László tér) Városháza mellett

Férfi kalapok
nagy váasztékban
Url fehérneműek
méret szerint
készülnek

Róth M. Utóda
Mária királyné-tér 3. Telefon 144

Mit mondott a váradi küldöttségnek Goga Octávián miniszter korában

„Miért nem szervezkedik az erdélyi zsidóság együtt a magyar kisebbséggel“

Goga Octavian 1920-ban Románia kultuszminisztere volt. Akkor történt, hogy a nagyváradi neológ zsidó hitközség megbízásából a magyar tanítási nyelv érdekében megjelent nála dr. Silbermann Jenő, a zsidó Nemzeti Szövetség elnöke. A régi Goga Octavianra emlékezik Silbermann Jenő alábbi írása, amely merőben új és szenzációs dokumentumát nyújtja a nagy költő politikai „következetességének.”

Az újságírás, a hírlapirodalom — ez a szűk környezetbe szorított enciklopédia és a folyó mindennapok történelme — a halhatatlanság glóriájával szokta övezni a politikai meggyőződés következetességét. Éppen úgy, mint a környezet és a mindennap közvéleménye. Pedig a pártklubok politikai lovagrendjeinek lényeges merevségére rácsafol az Élet. Az isteni és emberi törvények hajlékonyabbak: nagy tereken és nagy időkön futnak idegesen át. Esmék, érdekek, érzelmek születnek, étnék és haldoklanak, meghalnak. Tegnap páholyok zárultak be, ma zászlót bont a nemzetközi nacionalizmus harcos lovagrendje: a fascizmus, holnap régi emlékek alkonyában már új remények hajnalodnak. És az ember nem lehet következetesebb saját sorsánál. Jó politikus csak akkor lehet következetes nagy szellem, ha nagyon rövid ideig, vagy eseményekben szegény időszakban él. A dolgok erejével szemben csak a mártírsors engedetlen. A jó politikus nem mártír, a jó politikus a korszellem dicsőségét fizetett apostola. Pártklubok összesége alkotja a nemzetet, de nem a népeket. A pillanat a pártoké, az élet folyása a népeké.

Az építő forradalom, a politika a gyerekes magánérdek portyázó lázadása, amely kiloszítja a haladás karavánjait.

Aki pedig erre akármilyen zászló alatt, akármilyen jelszóval vállalkozik, a következetesen politikai lélek...

Ady Endre következetesen nem volt politikus. A modern magyar íra büszkesége, publicisztikai tevékenységében tuiságos széles

horizontu kozmopolitának bizonyult. M. Vységes érzéseket örvénylő szívből na, von is messzire szikrázó egyvelő érte. Ne ágaskodott, mint valami távolba táprázó máglya. Egyik sem bírhatta sokáig a másik fájdsalmát. — bele kelet törnök az élet mártíromságának kizno kerékébe. Nemcsak a magyar, hanem a világirodalomnak lesz sajtó ebe ez az élet — amely becsületes vi, eza volt minden anyomottak fájó t, wágának.

A nagy sira to sirján már lilimtestü, rózsaszín v. leimérges virágok nyílhattak, amikor végigborzongott a világon az élet bés, jás, méres álma. A vigasztalanok keres. Vék a szellemi örökösöket...

Voltak, akik nem v házik a sors-sal és eimentek alázati van képi az emberi jog és könyö. Élet nevében Európa és Amerika lel. Vilámeretének ajándékát azoktól, akikre. Gondviselés reámsolygott. Az a vá. tes is, ahol Ady pályafutását kezdte. Vieszmélt letargiájából. E sorok íróján. jutott az a szerep, hogy egyik, a k...

nektelt ifju nemzedék számára a belü kulturáját visszakoldulja. Aki küldte, egy Pestalozzi lelkesedéss, emelkedett, apolitikus lélek, aki hűségből és izlésből ragaszkodik a magyar szóhoz. Aki ment, leszámolt a közelmúlttal, elszánva a fenntartás nélküli megértésre, a hatalmas megértésére is. Világnezet, világerzés választott el Kecskeméty Lipót föltisztelendő urtól és egyedül a szükségyszerűség szempontjai vezettek, készen a becsületes megalkuvásra. Bizalommal teli, könnyű szívvel indultam utnak, hiszen a kultuszminiszter művész, költő: Goga Octávián, Ady barátja. Az Avarescanusok akkori intencióit ismertem. Argetoianu olyan becsületes jóakarattal kezelte a kisebbségek ügyét, mint ahogyan azt a versaillesi szerződésben Románia vállalta. Goga elé Atanaziu, Várad akkori képviselőjének ajánló levelével járultam. A kultuszminiszter kifogásolta az ajánló levelet, az ilyesmi nála fölösleges, kifogásolta a francia nyelvű kérvényt és azt a kijelentést tette:

— Miért nem szervezkedik az erdélyi zsidóság együtt a magyar kisebbséggel, hisz a középiskola számára az is a magyar tanítási nyelvet óhajtja?

Benyomásom volt, hogy a kultuszminiszter még nincs informálva a tényleges helyzetről és legszívesebben venné, ha külön zsidó kisebbség nem léteznék hivatalosan Romániában.

Nyilvánvalóvá volt előttem, hogy Goga, ha rajta mulnék, egyáltalában nem kívánja a zsidóságtól a magyarságának megtagadását,

viszont már tudtuk, hogy a legkedvezőbb esetben nyolc-tíz évnél átmenetről lehet szó, amely idő alatt engedélyezhetik a magyar tanítási nyelvet és amely után föltétlenül át kell térni a héber, vagy a román tanítási nyelvre. A temesvári megbízottal, Vermes Károlylyal, aki annak idején a zsidó nemzeti szövetség jemesvári elnöke volt, természetesen a héber nyelv mellett kellett állást foglalnunk de

tíz évre kértük a magyar tanítást nyelv engedélyezését.

A kultuszminiszter áthivatta Hanes közoktatásiügyi államtitkár, akinek jóakarata bennünket személyesen ajánlott és akivel a kultuszminiszter jelenlétében megállapodás jött létre, amely csupán

öt évre biztosította a magyar tanítási nyelvet.

A miniszter és államtitkár a legmesszebbmenő megértést és szeretetreméltóságot tanusítottak. Belátták, hogy az átmeneti idő elengedhetetlen a zsidó ifjuság érdekében. „Il ne s'agit pas d'une demonstration politique, mais d'une utilité pratique.”

— Nem politikai tüntetésről, hanem gyakorlati hasznosságról van szó, jelentette ki franciául előtünk is a miniszter az államtitkárnak kvázi motiválva a határozatot. Az államtitkár, akinek szinte protezsztta a miniszter a kisebbséget, megnyugvással vette ezt tudomásul. A köszönetünk „Gogának” szívből jött. Öszinte volt. Ugy éreztem, hogy nem csalódtam. „Ady barátjában”. Alig palástolható meghatottsággal fejeztem ki hálaomat és valami olyast rebeghettem, hogy ezt vártuk Ady méltó szellemi örökösétől. Még egyszer voltam Gogánál. Szabad Atanaziu engedélyt kértem Bialik, a híres héber költő számára, aki az orosz bolsevizmus elől Románián át akart Palasztdnába utazni. A kultusz-

miniszter ugyanaz az européer, ugyanaz a megértő intellektuel volt. Egyik minisztertársához, a megfelelő részorhoz adott ajánlást, miközben megjegyezte a legkisebb póz nélkül: — Ha Bialik akar, itt is maradhat nálunk, szívesen látjuk.

Ady, Goga, Bialik — három nép sorsának három prófétaja. Kétezer év óta járja a kálvárlóját az egyik, most indult Golgothára a másik és a harmadik, a legszerencsésebb nép, amelynek művész a kultuszminisztere. Ilyesmi járt a fejében és hogy ez a harmadik meg fogja találni a béke szent szavát. Talán Ady szelleme kísért a csucsa kastélyban? Ugy kellett hinni, hogy közös emlékeket, közös reményeket köt össze majdan Goga, a költő személye...

Az idők kereké forgott. — Keserű könnyekkel, vérző szívvel jájájuk utjukat azok, akiket a gondviselés próbára tett. Kis szürke jelenségek elgázolják a nagy hálványokat. Valaki összetépte fején a hervadt babért, va-

KI A GYLKOS?

A VÁRADI ITÉLŐTÁBLA ÉRDEKES ITÉLETE

Egy felsővisói kereskedőt, bizonyos Wolff Salamont, aki Amerikából tért vissza dollárokkal, egy erdei kunyhóban két puska lövéssel megölték. Halála előtt pár perccel akadtak rá s arra a kérdésre, hogy kik voltak gyilkosai, állítólag azt mondta, hogy „a két német és a mészáros”.

Németnek Felsővisón a két Nuber testvért ismerték, mészáros pedig Simon Gábor volt ott. A gyanút az is megerősítette, hogy a két Nuber két puskát vásárolt, a mészáros pedig az erdőben találták meg a gyilkosság idején. Nuberék a vég-tárgyaláson azt adták elő, hogy a vadászpuskákat azért vásárolták, mert két rabló tört hozzájuk, olyanok, akik csak a zsidókat és gazdag embereket ál-

toztatják s megparancsolták nekik, hogy ennivalót és pénzt hozzanak meg két puskát. A rablók kívánságát teljesítették s ezért vásárolták a két vadászfegyvert. Simon Gábor mészáros pedig azt vallotta, hogy ő ott volt az erdőben, de a rablók fegyverrel kényszerítették a megállásra s nem akadályozhatta meg a gyilkosságot. A mármharosszigeti törvényszék a két embert 12-12 évi, Simont 8 évi fegyházra ítélte.

A nagyváradi ítélőtábla dr. Candrea János elnöklésével ítélőtanácsa tegnap tárgyalta ezt a bűntügyet és dr. Fodor Péter, dr. Rocsin Theodor és dr. Papp László védőeszédei után felmentette a vádlottakat, akik ellen semmiféle pozitív bizonyítékot nem talált.

Százkilencven foglya van a nagyváradi fogháznak

Látogatás a Hotel-Sovreában

A Hotel Sovrea hatalmas kapuja — ahogy egy váradi újságíró találóan aposztrafálta a váradi ügyészség fogházát — nesztelelenül zárult be mögöttünk. A fogház épületének boltozatos bejárata alatt fürkészszük a kapu alatt ácsorgó embereket.

Bánatosszemmel próbál áthatolni a fehérre mázolt üvegsajtón. Hozzá tartozókat lesik, akivel — a fogházigazgató engedélyével — pár szót válthatnak.

Ételhordóval kezében, öt év körüli kisleány csoszog be a kapun. Az ügyeletes fogházőr jóságos szavakkal szólítja:

— No Erzsike, anyukádnak hoztál enni?

— A pöttömnyi gyerek szemében köny csillog:

— Ugye bácsi haza jön már anyuka?

Kemény tekintetű, széles vállu, falusi emberek cirógatják a gyereket. Az édesanyját három hét előtt csukták be. Lopott. Hogy a gyerekeknek enni adjon. Erzsike a legidősebb. A rétről jön be mindennap, ahol most a jószomszédok gondjukat viselik.

Emil Cosereanu fogházigazgató jön felénk. Alig egy éve vette át a fogház igazgatását. Szereti mindenki. A politikai oglyok legutóbbi transzportja a budapesti lapokban hasábos tudósításokban számolt be a váradi fogházban töltött napokról. Mindeniknek volt egy hálás szava Cosereanuról.

lami fákllya kialudt, füstölg, nem gyánta, — de viaszszagot áraszt csak gyertya volt...

Wilson még ismerhette a bibliát. Mózes szerkesztette az első minortási törvényt:

Ne sanyargassad az idegent, aki köztetek lakik, mert ti is idegenek voltatok Egyiptom országában.

Már 3300 éve, hogy kijöttünk és emlékezzünk; csak a minap hagyta el Goga a magyar mégnás diktatura atomszféráját és máris mindent ellefejtett. A ferevezető ideológiák szent színe előtt elaludt az Adyéval közös lelkiismeret. Nem jár többé Ady szelleme kísérteni a csucsa kastélyba? Csitt! Soha többé! Mindörökre hazament a földöntúli végtelen örök isteni nemzetköziségbe. A túlvilágon hahatóznak a ha hatatlanok. Vagy gyászolnak? Valaki a vérszenyes földre zuhant, lebukott a halhatatlanságból, amelyet elpolitizált.

— Goga megnyerte a földi játszmát. De a Boncza park íái szégyenkezve, szomoruan sóhajtoznak a zord tél szelében: *Nem minden karácsonykor születik Megváltó és senki sem lehet következetesebb saját sorsánál.*

— Mennyi ma a fogház létszáma? — Kérdeztük:

— A vizsgálati foglyokkal együtt pontosan 191. Természetesen — mondja szinte mentegőzve Cosereanu — ezek nem mind rosszra tért, bűnös emberek. Van köztük igen sok határátlépő, akik egészen más elbírálás alá esnek.

Dr Sovrea Valér vezető ügyész második emeleti hivatalába megyünk. A vezető ügyész nincs ott. A selyemcsempészéssel gyanúsított kereskedők raktárát kutatja át épp most. De azért megludjuk, amit óhajtottunk.

— Az összes elítéltek száma 6. Ebből 8 nő. A vizsgálat alatt levő vádlottak száma 87. Ebből 10 asszony. Felebbezés alatt levő elítéltek ügye összesen 44, amelyből 6 nő.

A határátlépőkön kívül 53 férfi és 24 nő van a fogházban.

A vizsgálati foglyok egyrészt családja kívülről élmezsi. Így kapnak ételmezést: Bugariu a hegyközpályi gyilkos jegyző, Gug Jusztin, Kis Lajos, Friedmann József, Magyar Mihály, Kálló Géza, Szabó Lajos, Freiberger Jenő, Vukalovits Béla, Kutron János, Weinberger Herman, Ujvári Tibor, Szoboszlai Imréné, Ferenczi Kálmán és Halász Józsefné.

A fogház udvarán sürgősforgás. A több százliteres konténerokat takarítják. Ünnepe előtti tisztogatás mindenütt. A Hotel Sovreában készülnek a karácsonyra.

Egy diploma emlékezése

— Az Estilap bécsi tudósítójáról —

Hadvezérek, politikusok és diplomaták, reakciók és forradalmárok, háborús uszítók és pacifisták egymásután bocsátják a közvélemény ítélte alá történelmi értékű memoárjaikat. Az emlékiratok igen élénken foglalkoznak a habsburgi udvar sötét intrikáival és misztikus eseményeivel. Szinte az emlékezések javarésztében szerepe jut az ősi burgnak, amelynek ódon kövei bus rejtelmeket strázsálnak. Nemzedékről-nemzedékre sok titkoini valójuk volt a bécsi vár lakóinak, akik időképp az utolsó csepp véreig kizsákmányolt magyarság megrottására törekednek. A habsburgok levéltáraiban felpattantak a hétpecsétes zárok és a magyar nemzet megismerhette avult írásokból elmúlt századok szomorúságainak okozóit is.

A memoárok, amelyek Ferenc József császár és király szerepét ölelik fel, nem emlékeznek meg egy nagyon érdekes mozzanatról az ősz habsburgi uralkodó életének. Ez a momentum egy elhatározás volt, döntő és tragikus erejű elhatározás, amely a konok konzervatív öreg császár idegeiben csak nehezen érett meg.

A Nagyváradi Estilap bécsi munkatársának szerencsés alkalma volt beszélgetni

egy volt osztrák-magyar diplomatával,

akinek kivált a háborús évek alatt fontos missziója volt. Nevét sűrűn emlegették különösen a monarchia külön-béke ajánlata idején, amikor egy semleges állam kormányánál interveniót a bécsi udvar mandátumával. Ez a kiváló és egykor nagysúlyu diploma Ferenc Józsefné a magyarsághoz való viszonyáról beszélt:

— Az öreg uralkodó — mondotta — sokszor jutott olyan helyzetbe amikor érezte hogy valami módon és pedig pregnant módon kellene kifejezésre juttatni a magyarokkal szemben rokonszenvét.

— Olyankor természetesen — vetettük közbe — amikor a magyarság áldozatkészségét kellett megnyerni osztrák célok számára.

— Nem mondhatnám — felelt informátióink. Volt egy eset, talán történelmi momentumnak kellene neveznünk, amikor az agg király olyan időben hallgatta meg magyar tanácsosainak némelyikét, amikor a magyar nemzetnek nyújtandó kedvezményrel szemben ellenszolgálatra nem kellett számítani. És 1909. őszén történt, a negyvennyolcadiki szabadságharc hatvanadik évfordulóját követő esztendőben, amikor még mindig volt a magyarságnak mire visszaemlékeznie. Egy vasárnapi napon mise utánra báró Schönaich volt osztrák hadügyminisztert kérte magához a király. Hosszasan tanácskozott vele és a konferencia végén Schönaich a

Elkészült a világ legszenzációsabb filmje

Csak állatok a szereplői — Beszélgetés a híres rendezővel

Most mutatták be Párisban és Budapesten a világ legérdekesebb filmjét, amelynek minden egyes szereplője egy-egy csodálatosan idomított állat. Pergő cselekmény folyik a filmen s egyetlen emberi szereplő meg nem jelenik. Színes históriák játszódnak le, szerelmi történetek pompikálódnak és csak kutyák, macskák, kakasok játszanak emberi figurákat öltve. A darabnak világsikere van. Mellette minden eddigi állatidomítási mutatvány gyenge kis kísérlet csupán. A film szerzője és a „szereplők” idomítójának Alfréd Machinnak már dollárban is milliókat ajánlottak a darabért. Most ő maga nyilatkozik érdekes művéről:

Az én barátaim: állatok, de nincs rajtuk mit szégyenkezni, mert olyan ügyesek és szellemesek, akár az emberek! Ha pedig hűségéről, háláról akarok beszélni, hát hűségesebbek, hálásabbak az embereknél.

Amikor találkozom velük, szépen és illedelmesen köszönnék. Természetesen mindegyik a maga módja szerint. Jim, a dog két hátsó lábára áll, meghajítja magát, mint egy „comme il faut” gentleman s azután kezét nyújt. Chantecler viszont, ha alkonyatkor is kerülnék össze, nem törődik azzal, hogy ilyenkor nem szokás, böszön kukorékol egyet.

kabinetiroda utján azonnal Bécsbe kérette a királyhoz Wekerle Sándor magyar miniszterelnököt, akit akkorában Justhék az önálló vám miatt nagyon szorongattak. Wekerle és Hieronymi ugyanis azt a javaslatot terjesztették külön-külön és együttes audiencián a király elé, hogy egy valóban fejedelmi gesztussal ölelje magához és békítse meg végleg magyar népét s a vértanúk kivégzésének hatvanadik évfordulóján

1909. október 6-án helyezzen koszorút az aradi martirok szobrára.

Ferencz József hosszas hetekig tartó töprengés és hű osztrák miniszterével való tanácskozás után közölte a magyar miniszterekkel, hogy előterjesztéseket elfogadta és a részletekre vonatkozólag kért javaslatot.

A magyar minisztertanács leirhatatlan örömmel fogadta Wekerle jelentését és mindjárt meg is állapodott a koszoru elhelyezésének ünnepi programjára vonatkozólag,

A koszoru piros-fehér-zöld szalagjának felirata egyetlen szó lett volna arany betűkből:

Pax!

Minden részletre nézve pontosan megállapodtak s amikor már a nyilvánosság elé juttatták volna a programot, ugyszólván az utolsó percben, szeptember 16-án, mikor a P. Lloydban már a vezércikk is ki volt szedve, — a nagy akció hirtelen lefújták. A király történelmi ténye elmaradt. Elmaradt pedig Ferencz Ferdinánd főherceg energikus és fellütnő heves fellépése következtében, amelyet nemsokára Wekerle lemondása követett.

japán pincsi meg a fox-terrier mind ember-típusok.

A film főmotívumait ismertek melkből vettem. Így vannak is amelyekben ráismer a közönség „Atlantis”, majd a „New rejtelmek” c. filmnek karrierjára, míg az a boxviadal, amelyet csak állatokkal csináltattam a Carpentier—Siki meccs groteszk cívója.

Amikor készen voltam a színpadkönyvvel, Henry Wulschleger könyvvel, az európaszerte ismert állatokat vettem magam mellé s részben idomított állatokat vásároltunk részben pedig nyert tehetségeket zódtattunk” a darab egyes szereplője.

Ez volt a munka egyik legnagyobb része: rátalálni a megfelelő állatokra. Mert, amint az emberek között kevés az igazi zseni, úgy az állatok között is Diogenes lámpájával keresni az igazi tehetséget. A legtanulságosabb állatokat akadunk például olyan ebek, fittyet hányt minden kívánságunkra, hogy végül is kénytelenek vagyunk a „szerződésből elbocsájtani” s új szerílemezni.

Félesztendei kutatás, sőt helyesvalóságos hajsza után együtt volt egész társulat a kutyáktól egészen gyökig.

S amíg monsieur Wulschlegerre pontként elmenve a türelem legvégső határáig, azon igyekeztünk, hogy értessük az állatokkal a szereplőket villánk mellett elkerített pázsitos ségen serény kezek egész filmet építettek fel, — itt azonban nem struózus díszletek kápráztattak el, nem kecses, kedves, miniatűr házi „Kutyaváros”, — csak igtis nevezetesen

Itt csináltuk meg a „Bétes... les Hommes” felvételeit. Azt dom elmondani, hogyan készült az az idegölő, évekig tartó, hallatlan relmet, kitartást, ambiciót igénylő kának csak a konturjai élnek benne a nüanszai még a rendezés pillanatában elmosódtak.

Három esztendeig éltünk Nizza három esztendeig tartott a munka. E nyi idő alatt bőven nyílt alkalom elkedvetlepedésre, de nálunk egyszem kisértett a sikertelenség érzése.

Érdekesnek és érdemesnek tart megemlíteni, hogy a filmhez, amely méter hosszú, negyvenhatezer méter negatív filmet használtunk el.

Ez a tény mindennél jobban igaz azt, hogy micsoda nehéz munkánk a film megalkotásával.

De az elgondolt tervet mégis siker megvalósítani: az én derék barátaim megemberelték magukat és vallottak szegyet...

Téli divat

Tíz évvel ezelőtt divatban voltak az egyenes sálók és pelesenek, s most ismét találkozunk ezekkel a divatcikkkel és pedig sárgás színben barna sálókval,

Tért hódítottak a szezonban a kis angol kecskegidák, a Kid-szürkére festett darabokban kerülnek ki a világpiacra. Kétféle bundát már 7500 lejért árulnak. A kereslet dacára ma olcsóbban elő lehet állítani a bundákat prémiből, mint szövetszövetből, mert a prém ára esett. Egy sportbunda ma 4000 lei.

A nők már nem viselnek egész hosszú szörmebundákat. Miért? Mert belátták, hogy a rövid prémbunda praktikusabb s mindenki, aki teheti, rövid prémbundában jár.

Megható részletek a görög királyi pár Bukarestbe érkezésénél

— Bukaresti tudósítók távirata —

Konstancából jelentik: Szombaton hajnalban 5 órakor horogonyt vetett a kikötőben a *Daphni* görög gőzhajó, amely György görög királyt és Erzsébet királynét hozta fedélzetén. A felséges párral érkezett Soutzu főudvarmester is.

A Marasti torpedózó 21 ágyulóvést adott le a királyi pár tiszteletére.

Vladescu tábornok, Scodrea tengernagy, a konstancai hatóságok fejei és a helyőrség egész tisztikara üdvözölték György királyt és a királynét román földön.

Kilenc órakor a Daphni fedélzetére ment Károly román trónörökös

Élena és Irina hercegnővel és Pál herceggel. A királyi pár és a hercegek forró öleléssel és csókokkal köszöntötték egymást. A katonazene közben a görög himnuszot játszotta.

Tíz órakor az egész királyi család különvonaton Bukarestbe utazott.

A bukaresti északi pályaudvaron délután fél 3 órakor gyülekeztek a kormány tagjai.

Stianu Jonel miniszterelnök-elnök az ólén. Ott voltak a királyi udvar főtisztjei, továbbá Holban, Boboc, Nicolau és Constantescu tábornok. Megjelent Skossyas görög követ is, valamint Orleanu és Pherekyde, a parlament két házának elnökei.

Három óra után 20 perccel érkezett a pályaudvarra automobilon Ferdinánd király és Mária királyné.

Három óra 40 perckor berobort a különvonat, amelyet Zarescu C. F. R. mérnök vezetett. Minint a görög királyi pár kiletett szalonkocsija aitajában

a zenekar a görög himnuszot intonálta.

A tagjai pedig harsány Zittol (Eltal) kiáltásban törtek ki. A szontlátás rendkívül meindivolt. Az uralkodóház tagjai idkivüli melegséggel üdvözölk egymást

és Mária királyné könyvek közt ölelte magához leányát. Elizabeta királynét.

Után Ferdinánd király, György királyal együtt szemlét tartott pályaudvaron megjelent díszpazad fölött.

Azután a bukaresti görög köma nevében

Lazaris a romániai görögök igaz hódolatát

ánácsolta György királynak,

aki meghatottan mondott köszönetet. Lazaris neje gyönyörű csokrot nyújtott át Erzsébet királynénak. Szemében könnyült.

Rövid recepció után a királyi család autón a cotroceni palotába hajtatott.

Kacsóh Pongrác hattyudala

Az utolsó levél a tébolydából

... Nyugszik a csendes temetőben, Szemét lezárta a halál — Az ő szivéből nőtt e rózsá, E rózsá, rózsá, rózsá-szál...

Amikor földbetették a legedesebb magyar melódiák muzsikáját, ez a dal zúgott a temető tarlott bokrai fölött. Kacsóh Pongrác végtisztessége a legmeghatóbb volt, ami magyar művészi az utóbbi időben ért.

Most került nyilvánosságra Kacsóh Pongrác tragikus fordult életének két utolsó érdekes dokumentuma.

Az egyik a hattyudala, amelyet meghibbant elméjének egy tiszta pillanatában vetett még papírra. A dal Petőfi Sándor: Ablakomból hogyha... versére készült és a zeneköltő kézírásában így fest:

Hattyudala
 A másik az utolsó levél, amelyet hívséges barátjának szentkeresztii Szé-

kely János feleségéhez intézett a tébolydából. Ez megjellegzetesen kusza szöveggel, amely azonban megdöbbentő kétségbeeséssel beszél a szörnyű „fogságról”, így hangzik:

Kedves Nagyságos Asszonyom! Fura világot élünk. Mert tavaly jan., febr. állítólag neuraszténiám, most már a harmadik hónap végét ülöm. És ez lehetséges. Birót nem láttam, tárgyalásban nincs részem, úgy tesznek, mintha egy 49 éves ember szabadna élethossziglan itt tartani azért, mert kicsit többet dolgoztam, hogy szegény családomnak jó legyen. Csak védenének támadnának iel barátaim, memének akár Horthy főméltóságához, akár a miniszterelnökhöz s tájékoztatnák, hogy milyen rémes dolgot szabad egy 49 éves, soha sem büntetett, abszolote korrekt, magyar nemes tudóssal és művészzel. Ez nem lehet, hogy én úgy is itt maradjak. Majd csak kiderül ez a jogtiprás és lesz egyszer emek vége és akkor megint kereshetek szegény asszonyomnak egy kis jobb sorsot.

Megjegyzem, hogy már dachból is olyan egészséges, olyan viruló söt kövér vagyok, mint soha életemben, hogy semmi jogcimük ne legyen az itt tartásra. Most két napot kértem és nem adtak egyetlen napot sem. Ilyen kegyetlenek egy oly becsülletes magyar uriemberhez, mint én. Nagy vérmérséklet, önuralom és okosság kell ehhez. Drágám, ha hallanának valami társadalmi akció, akkor csatlakozzanak. Sok kézsók.

A legragyogóbb magyar ballerina Váradra jön

Ptasinszky Pepi vendégjátéka

Januárban fellép Nagyváradon Ptasinszky Pepi a budapesti Operaház európai híru primaballerinája. Ptasinszky egész különös egyéniség. Ő azok közé a táncosnók közé tartozik, akik nemcsak nagy művészei a balletnek, de szépek is. Ilyen pedig nagyon kevés van a világon s a legszebbek, legalább is azok, akiknek a szépségéről majdnem annyit beszéltek, mint a művészetükről, ma már túlhaladtak az ifjuság boldog reményeinek a korhatárán. Karsavina kétségkívül még mindig nagyon szép, de ahhoz az illuziókeltéshez, amely a görög szobrok örök fiatalágának a titka, amely egész nyiltan minden titokzottság nélkül főjellemtvonás-ként nyilatkozik meg Ptasinszky

Pepiben, Karsavinán kissé érezte a keserü romlandóságot. Anna Pavlovna és Smirnova asszony és akiknél dicsőséges multjuk emléke pótolja a megszűszte szállt ifjuságot. Ptasinszky Pepi pedig ma ért el a fénykorához, szépségének és művészetének legmagasabb ormára.

Bün-e a magyarokkal való paktum

Argetioianu újabb leleplezése Averescuról

Bukaresti tudósítók jelenti: A kettészakadt néppártnak az a része, amely Argetioianut támogatja, igyekszik most vádakat kovácsolni Averescu ellen. Az Indrumarea, a disszidensek lapja azzal a leleplezéssel akarja legfrissebb számában kompromittálni Averescuékát, hogy azok egyezsége léptek a romániai Magyar Párttal, s olyan ígéretek tettek nekik, hogy Averescu kormányrautása esetén a Magyar Párt számos programponjtát honorálni fogják. Így engedményeket helyeztek ki-

A Siguranca...

Gussi főnök az állambiztonsági hivatal működéséről

Bizony két-három esztendővel ezelőtt igen vegyes érzelmekkel emlegettük még azt a furcsa hivatal, amelynek hamarcosan megtanultuk a nevét: Siguranca. Most már megvallhatjuk, hogy kellemetlen egy mamus volt ez, pedig elejétől fogva egész rendes emberek állottak — legalább Váradon — az élén. Ma már vesztett hálisitemnek abból a kellemetlen szinezetéből ez a hivatal, s a mostani főnöke Gussi Aurél meg épen-séggel igen kedves és jómodoru bukaresti ur. S elvégre ezen mulik minden. Ha néha nem segíthet a jóakarát, legalább enyhít a jó modor. És hát erre is szükség van gyakorta...

Egyébként nem könnyü feladat valakivel intervjut csinálni, ha az olyan kényes tisztséget tölt be, mint Gussi ur a váradai állambiztonsági hivatal vezetője. Moltke szerint a legnagyobb dicséret egy tisztról, ha tud hallgatni. Nos, hát fokozottan áll ez állambiztonságot őrző közegekre általában. De Gussi főnök hallgatagságának a hivatalos titoktartáson túl túlzott szerénysége is oka. A kérdés, amelylyel a Nagyváradai Estilap munkatársa felkereste, csak elmúlt dolgokra vonatkozik: mit végzett a váradai sziguranca 1923-ban?

— Talán főlöseges hangsúlyoznom — mondja Gussi főnök, — hogy az állambiztonsági hivatal mindenkor szigoruan megmaradt abban a hatáskörben és azok között a keretek között, amelyeket tevékenysége számára a törvény kijelölt. Hogy mit csináltunk 1923-ban? Hiszen emlékezetes. Felfedeztük az ötszázlejek hamisítót és el is fogtuk őket. Később hamis dollárok terjesztőt sikerült ártalmatlanná tennünk. Az általunk kiderített csempészések egész soráról szintén nem kell sokat beszélnem.

Eddig van. Többet nem hajlandó mondani. De azt feljegyezzük még róla, hogy Aurel Gussi a művészetnek igaz barátja, sőt rajongója és ebben különösen, de meg egyébként sem ismer nemzeti vagy hitbéli különbségeket. És ez már olyan dicséret, — mit lehet tudni — ami talán nem is használ neki.

A HALDOKLÓ ARFOLYAMA

Halálán volt az öre spekuláns. A barátai körülállták és vigasztalták.

— Megsegit az isten felépüls és leszel te még kilencven éves is.

— Bajosan hiszem — nyögte az öreg. — ha az uristen megkaphat 80 és féllal, miért vegyen kilencvennel...?

Banca de Scout și Ipotecă S. P. A. Foglalkozik a banküzlet minden ágával. Betéteket a legmagasabban kamatoztat. **Leszámitoló és Jelzálogbank Rt. Nagyvárad** Telefon: Igazgatóság 1. — Bankosztály 902, 528.

27-én **Patt és**
28-án **Pattaschon**
29-én **Pattaschon**
az Apolló moziban

* Benedeknél a Piata Regina Maria (Bémer-téren). dohányzás ellen 10 deka töltött epret 8 leiert, köhögés ellen 10 deka méz- vagy malátacukrot 6 leiert vegyünk.

Karácsonyi és újévi ajándéktárgyakat

csakis

Bódis-nál

vásároljon

Boul. Regele Ferdinand 2. (Rákóczi-út)

APOLLÓ mozgószínház

Kedd—szerda

MACISTE

Vakációzik

Film-dráma 6 felvonásban.

Főszerepben **MACISTE**

Kedden és szerdán az előadások 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. A 3 órai előadás mindkét nap mérsékelt helyáru

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Hétfő délután: Lubinszky együttes fölépése, mérsékelt helyárukkal, kezdete délután fél 4 órakor.

Hétfő este: Nincs előadás.

Kedd délután: Lubinszky együttes fölépése, mérsékelt helyárukkal, 3 órai kezdettel.

Kedd délután: Marinka táncosnő, mérsékelt helyárukkal fél 6 órai kezdettel.

Kedd este: Hattyu lovag, ujdonság harmadszor, B bérlet, 9 órai kezdettel

Szerda délután: Lubinszky együttes bucsufelépése, mérsékelt helyárukkal, 3 órai kezdettel.

Szerda délután: Szép asszony kocsisa mérsékelt helyárukkal, fél 6 órai kezdettel.

Szerda este: Hattyu lovag, ujdonság negyedszer, bérleten kívül, 9 órai kezdettel.

Csütörtök: Hattyu lovag, ujdonság ötödször, A bérlet.

Péntek délután: Első csemetés, olcsó helyárukkal 5 órai kezdettel.

Péntek este: Román előadás.

Szombat délután: Ripp van Winkle, olcsó helyárukkal.

Szombat este: Glória, bérleten kívül.

Vasárnap délután: Tangó királynő, mérsékelt helyárukkal.

Vasárnap este: Hattyu lovag, ujdonság hatodszor, bérleten kívül.

Hétfő: Aranymadár, bérleten kívül. 25-ik jubiláris előadás, kabaréval.

A SZÍNHÁZI IRODA HIREI

— *A Lubinszky-együttes fölépése.* Három teljes zsfolt ház tapsolt eddig a Lubinszky-együttes művészi játékának. A csodás kis művészeket úgy a felnőttek, mint a kicsinyek elhalmozták tapsaikkal. Ma kedden és szerdán teljesen új műsorban lépnek fel és szerdán délután már a bucsuelőadásuk lesz a kicsinyeknek kik innen Kolozsvárra mennek vendégszerepelni.

— *Hattyu lovag.* A szombaton este a nagy sikerrel bemutatott *Hattyu lovag* táncos operettnak, amelyet vasárnap este is teljesen zsfolt ház nézett végig, kedden, szerdán este 9 órai kezdettel, csütörtökön és vasárnap este 8 órai kezdettel lesz a színház műsorán.

— *Marinka és a Szép asszony kocsisa.* E két nagyszerű operett lesz a színház műsorán a karácsonyi ünnepek alatt délutáni előadásban. A *Marinka táncosnő* kedden délután fél 6 órakor a *Szép asszony kocsisa*, szerdán délután fél 6 órakor kerül színre mérsékelt helyárukkal.

— *Glória.* Szombaton este bérleten kívül Szomori Dezső gyönyörű 3 felvonásos színműve, a *Glória*, a legjobb kiosztásban kerül színre.

Főszerkesztő: MARTON MANÓ
Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

DORIAN Filmszínház

Ma, hétfőn először

Mackó ur kalandjai

Tréfás filmjáték 5 felvonásban

A főszerepben:

Dán Norbert, az 5 éves Jackó, Cia és Zoli, a törpe

Dorian film

Jön!

Jön!

A nevelés királyai:

Patt és Pattaschon

az Apolló moziba!

FISCHER áruházának

szas-pas-aga
áruai a legjobbak
áruai a legolcsóbbak
Kirakataiban is láthatók.

Női harisnyák	18.—	leltől
Flór sál harisnyák	78.—	"
Férfi soknik	15.—	"
Férfi flór soknik	45.—	"
Leányka Mouslin-harisnya	30.—	leltől
Patent gyermekharisnya	16.—	leltől
Patent flór gyermekharisnya	33.—	"
Női keztyűk	30.—	"
Férfi keztyűk	54.—	"
Gyermek keztyűk	18.—	"
Clark és láccérna	13.—	leltől
Oroszlán csera	15.—	"
1000 yardos Lánc-cérna	40.—	"
400 yardos M. t. c. r. a	11.—	"
Horzoló cernák	13.—	leltől
1000 yardos férc és alsó	14.—	"

Gombok, gép- és gomblyukselyem, köpmu és minden rövidaru
olcsó árban.

Eau de Cologne

Russe és Japonaise

ala Mandarin

FRANK

a legjobb és legszebb

karácsonyi és újévi

ajándék

Kapható mindenütt

Nagy karácsonyi vásár!

Vásznak, fehéreneműek, harisnyák, keztyűk, kötött áruk, — szabókellékek, — férfi divatcikkek, — kártyák, zefirek — **melyek szállított áruban** —

Schlesinger

Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) Sas palota

Ingyen

vagy rendkívüli árengedményei nem, de olcsóbban

Vásárolhat

mint bárhol, **csak első-rangú** ur divatcikket

Splendid-nél

Avram J. (Kossuth-u. 18.) hol a legalkalmasabb ajándéktárgyak

Karácsonyra

dus választékban kaphatók

A karácsonyi istentiszteletek

A Megváltó születésének évtizedülvéje, kereszténység legszentebb ünnepe közeledik ma este. Tétre fordult az idő, hogy lejár karácsonyt ünnepeljünk. A székesegyházban és az összes plebánia templomokban ma éjfél misét tartanak. Reggel 7 órakor ugynevezett szentmisé lesz.

Az ünnepélyes szentmisét holnap délelőtt 10 órakor tartják meg a székesegyházban, amelyet Bjelek Imre püspöki elvtartó pontifikál fényes egyházi szolgálattal. A szent beszédet dr. Karácsonyi János püspök mondja.

A plebánia templomokban ünnep első napján 10 órakor istentisztelet, amelyet plebánosok celebrálnak.

Ünnep másodnapján az összes templomokban 9 órakor kezdődnek az istentiszteletek.

A református templomokban az ünnepi istentiszteletek sorrendje a következő:

Karácsony első napján Olasziban: délelőtt 10 órakor Csernák Béla, este 6 órakor Csorja Gyula, Ujvárosban: délelőtt 10 órakor Sulyok István, este fél 6 órakor Járay Márton, Velencén: délelőtt 10 órakor Kiss Károly, délután 3 órakor Varga László legátus.

Karácsony másodnapján Olasziban: délelőtt 10 órakor Járay Márton legátus, délután fél 6 órakor Varga László legátus, Ujvárosban: délelőtt 10 órakor Varga László legátus, délután 3 órakor Gargya Géza, Velencén: délelőtt 10 órakor Kiss Károly, délután 3 órakor Járay Márton legátus szolgál.

Zerkovitz-bemutató a színházban

A Hattyulovog premierje

A Hattyulovog című operett egyik szerzője Zerkovitz Béla, míg a másik Harmath Imre. Nincs köztük különbség. Teljes harmónia uralhathat közös szerzeményüket, hiszen Harmath Imre a magyar irodalom Zerkovitz. A Hattyulovog muzsikája új és helyesebb mesét tapos. Nem kalandozik el a klasszikusok távol világába, hanem kipróbált sikert, könnyű zenét applikál. Zerkovitz ezuttal ügyelt arra, hogy Lehár feledésbe ne menjen, s nem könnyelműsködik hanem a Fall mellett halad... Így aztán a váradi bemutató nagy közönsége azzal a boldog érzéssel távozott, hogy első hallásra minden zeneszám a fülében maradt.

Az operett különben teljességgel az orfeumok hangulatát asszociálta. Pesten és a Royal-orfeumban mulattak rajta. Mert azt aztán lehet. Van ebben a darabban minden, ami egy estén át való előadásához szükséges. Tánc és bohóság olyan bőven, hogy már sok is. Szerencsére a bemutató a színház operett-együttesének összeállításán minden eddigi felülmúlt. A tapsnak igazán se vége se hossza. A pompás táncokat, a groteszk trükköket annyit ismételtették, hogy éjfélre lett csak vége a premiernek. A Leb wohl, du... című ismert bécsi dalt meg az egész publikum együtt énekelte a szereplőkkel. És mindjárt itt meg kell említeni Fratta Gézá, a színháznak ezt az új bonvivánját. Eleans és feltűnően rokonszenves jelenléte. Ebben a szerepben mindenesetre. Kellemes hangja van s úgy táncol, ahogy még bonvivántól nem láttuk. Ha a díszlet szerződtette, igen szerencsés öt-

let volt.

Természetes, hogy a darab többi szereplői is kitűnők voltak, s a mindig ragyogóan jó Pintér Böske ezuttal épen elemében volt. Egy negyvenesztendő aggszüzet játszik egészen meglepő színészi készséggel, s elragadóan finom bájjal. Misoga László bravuros táncos túlönök az ilyen irányú igények nyilvánán. Frappirozta a közönséget különö-

sen Pintér Böskevel való duettjeiben, amelyewbe eddig merőben szokatlan trükköket vitt, s hirtelen váltott maszkjaival kacagást keltett. Zilahy Irén ezuttal is üde és szép volt. Egyre fejlődő rutinja itt már kellemes szubrettkvalitásokat árul el, s egyik iztées toalettje kedves feltűnést keltett. Madas, Galambos és a többiek szíves készséggel igyekeztek a sikert biztosítani.

Felfüggesztették a váradi zsidó liceum nyilvánossági jogát

Szombaton az a hír terjedt el városzerte, hogy a zsidóliceum nyilvánossági jogát a közoktatásügyi miniszterium megvonta. Ezt a hírt maga Gocan tankerületi főigazgató erősítette meg a Nagyvárad Estilap munkatársa előtt azzal, hogy a nyilvánossági jogot azért vonták meg a lice-

umtól mert a felekezeti iskolákra vonatkozó miniszteri rendelkezéseknek nem mindenben tett eleget.

Értesülésünk szerint az iskola fenntartó zsidó hitközség minden törvényes lépést megtesz a liceum nyilvánossági jogának visszaszerzésére.

Két és fél millió fizetéseképtelenség Váradon

A nagyvárad kereskedői körök szenzációja: Keller Izidor rőfös- és rövidárunagykereskedő fizetéseképtelensége. Másfél éven belül másodizben kér csődönkívüli kényszeregyezséget, Keller Izidor és ez alkalommal

több mint két és fél millió lej passziva mellett csak egy millió háromszázezer lejnyi aktívumot mutat ki és 30 százalékos egyezséget ajánl fel Keller. Tárgyalási határnapnak 1924 január 26-ikát tűzte ki a bíróság.

Ludendorff és Hitler szigorított fogságban

— Az Estilap eredeti távirata. —

Berlinből jelentik: A bajor hatóságok elrendelték hogy Ludendorffot müncheni villájában a legszigorubbán őrizzék. A vezérezredest meglátogató hivat-

is letartóztatták és lefoglalták Ludendorff levelezését is.

A berlini jelentések szerint Hitler is fogságban sokkal szigorubbán őrzik.

Moskovits József fia nagy veszedelemben a német exkancellár vadászatán

Kaland a vadkannal

— Saját tudósítónktól —

Moskovits József dr, ismert nagyvárad gyáros három fia német egyetemeken tanul. A művelt nagyvárad fiúknak igen előkelő társaságuk van s a legjobb körökben forognak. Atyai protektoruk nem kisebb ember, mint Wirth, a volt német kancellár, aki szíves baráti viszonyt tart fenn Moskovits Józsefekkel, akiknek a háboru alatt, mint Mackensen tisztje, hosszabb ideig vendéglük volt Váradon.

Wirth minapában thuringiai birtokán nagy hajtvadászatot rendezett, amelyre nagy társaságot hívott meg s a vendégek közt volt a fiatal Moskovits György is, aki Németországban a közgazdasági egyetemet látogatja. A vidám vadásztársaság nyulra ment, s természetesen csak sörétes patronokkal volt ellátva.

A hajtók egy irtatlan erdő szélét bolygatták meg s itt már nemcsak nyul akadt. A fiatal Moskovits, aki az erdő közelében lövésre készen lépeget a hajtás sodrában, egyszerre riadtan vette észre, hogy a sötét renetegből egy hatalmasan megtermett vadkan törtetett

rems röffenéssel a cserjéken át. A lenevad egyenesen feléje tartott, s nem sok idő volt már gondolkodni sem azon, hogy voltaképp jegyvertelenül áll szem-

A hivatalos lista győzött a zsidó hitközségi képviselőtestület választásán

A nagyvárad izraelita hitközség-tagjai tegnap ejtették meg a képviselőtestületi választásokat. A választás a Szilágyi Dezső-utcai hitközségi irodában folyt le és érdekes, hogy egy női szavazó is akadt. Özv. Schul Gyö-zőné jelent meg a szavazatszedő bizottság előtt és átrivujtotta er Perczel Adolf elnöknek a szavazó listát.

A szavazatszedő bizottság tagjai voltak: dr Bárdos Imre, dr Váli Péter, dr Erlich Kálmán és dr Réfi Jenő.

A szavazás reggel 9 órakor

ben a veszedelmes vadállattal. A fiatal vadász, aki társaitól pár száz lépésnyi távolságra maradt, igyekezett megőrizni lélekjelenlétét és a végsőkig bevárt a rémült menekülésben rohanó vadat s rálőtt. A sörét szóródva csapódott a kan fejébe, mire az állat felhőrdülve támadóan rontott a vadász felé. Ujabb lövés szemébe vitte a söréteket s a közelben levő vadászok most nagy zajjal sztek társuk megmentésére.

Szerencsére a kancellár uradalmi érde-szei, akik a társaságban egyedül rendelkeztek megfelelő töltenyekkel, célbavették és leterítették a két mázsás bestlát. Moskovits György szerencsésen végződött vadászkalandjáról az exkancellár értesítette a nagyvárad diák édesapját.

HIREK

* Kinevezések a Nagyvárad Takarékpénztárnál. A Nagyvárad Takarékpénztár igazgatósága legutóbb megtartott ülésén Horváth Árpád vezérigazgató előterjesztésére dr Fleischer Györgyöt a MagyarÁltalános Hitelbank tisztviselőjét meghívta és igazgató helyettes címmel rendes tisztviselővé nevezte ki; egyben Kaczián Károly, Grem-sperger Camill és Mártonffy Zoltán tisztviselőket cégvezetőkké léptette elő. Ezen kinevezések folytán a jövőben a vezérigazgató s a többi igazgatósági tagokon kívül cégigyzésre jogosultak: dr Szenes Ferenc igazgató, Cserey Dezső igazgató, dr Fleischer György igazgatóhelyettes, Kaczián Károly, Grem-sperger Camill, Mártonffy Zoltán ügyosztály-vezetők. Az igazgatóságnak az új cég-vezetők kinevezésére illetve a létszám emelésére vonatkozó intézkedéseit az intézet legutóbb sikeresen létesített alaptőke felemelése folytán megnagyob-bodott üzletköre és a deviza autorizációja elnyerésével kapcsolatos fejlődése tette szükségessé.

* Karácsonyi ebéd a Pálban. Ünnep első és másodnapján ünnepi ebéd a Pál-vendéglőben. Menu: Ragu leves, töltött káposzta, pulyka sült francia compóttal, vegyes sütemény, alma, fekete kávé, egy teríték 60 lei.

* A váradi órák és ékszerészek közgyűlése. Az órák, ékszerészek és ékszenkészítők szakegylete tegnap délután rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen örökös díszelnökké Szilágyi Gézá, ügyvezető elnökke pedig Bódis Ferenc ismert ékszerészt választották meg.

Linoleum, Perzsaszőnyeg Futó és ebédülő szőnyeg, függöny, paplan, átvétők, egy és uti takarók, nagy választéka Olcsó árak! Cziller Imre áruházában

Elek Mór, Flegmann Armin, Grüner Aladár, Horváth Ernő, Jónás Andor, dr. Kabos Béla, Kelen Béla, László Márton, dr. Meer Samu, Neumann Zsigmond, dr. Ney Pál, dr. Popper Akos, dr. Rácz Ernő, dr. Rezső Mór, Róth János, Schönberg Armin, Szalai József, Székely Sándor, Török Gyula, Virányi Béla, Weiszlovits Emil a régiak közül. Az újak közül a megüresedő helyre Kovács Kálmánt, Lédig Miklóst, Reich Imrét, Erdélyi Jenőt, Kollner Miklóst és Fleischer Lászlót választották meg.

* Az Apolló moziban kedden és szerdán Maciste vakációzik 6 felvonásos film dráma kerít bemutatóra. — Főszerepben Maciste. Kedden és szerdán az előadások 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. — A 3 órás előadás mindkét nap mérsékelt helyűru.

* Eljegyzés. Weisz Frida és Himler Armin jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Karácsonyi occasio!

Árak! (napig érvényesek)

- 1 pár szines teáscsésze L. 40.—
- 1 pár szin. kávéscsésze L. 35.—
- 1 p. szin. fakétecsésze L. 25.—
- 1 db belőtties tál 3 oszt L. 150.—
- 1 db " készlet 6 személyes L. 94.—
- 1 db vizes készlet 6 személyes L. 52.—
- 1 db boros készlet 6 személyes L. 55.—
- 1 db 11. órás készlet 6 személyes L. 50.—
- 1 db majol. cukordob. L. 60.—
- 1 db iróasztali lámpa talpas L. 140.—
- 1 db majol. tojástartó L. 80.—
- 1 db virágváza L. 95.—
- 1 db kenyérfosar L. 150.—
- 1 db torta tálca L. 100.—

Képekészítés, Ablaküvegezés!

Fratil Komlós Testvérek

Üveg porcellán, lámpa és Disz-műtárak gyári lerakata

Oradea-Mare (Nagyvárad) N. Jorga (Zöldfa)-utca 13

KÖZPONTBAN 15 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ

Jómenetű és elsőrangú vevőkörrel rendelkező ÜZLET családok miatt 200.000 leiert azonnal eladó, esetleg 100.000 leiel betársulhat. Ajánlatokat

„TÁRS” címen a HEGEDŰS HIRLAP- IRODÁBA kérek.

Legolcsóbb és leghasznosabb karácsonyi ajándék melyet
1 pár házi komód cipő,
Gonda testvérek
 cipőáruházában. Bol. Regele Ferdinand szerezzen be
 Hőcipők, sárclóok és utcai clóok nagy választékban

Hornyánszky József
 Értékpapír kereskedő és
 tőzsdei bizományos

Vállal tőzsdei megbízásokat, értékpapírok vételét és eladását, készpénz kihelyezést. Nagyobb nagyváradai lei garantiát nyújt.

Budapest VII. Akácfa-utca 56. szám.

KARÁCSONYRA! Karácsonyfadíszek, játékok, porcellánárak, nippelk, ajándéktárgyak, zománcdények, üvegárak, utazókosarak óriási választékban feltűnően olcsó árban kaphatók Párkas Áruházban Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 3. sz. Raktárunk vételkényszer nélkül megtekinthető.

FIGYELEM!
27, 28, 29-én
 Az ausztráliai menyasszony
 Főszereplők: Patti és Pattaschon
 az APOLLÓ moziban

Apró hirdetések

MEGBIZHATÓ szobalányt keresek Erdős, Strada Printul Carol (Szilágyi Dezső-utca) 6. 35

UJTALÁLMÁNYU igen sikerült, léghűtő szervezet gyógyítására alkalmas „Inhalator” gépezet gyártási engedélye eladó Csekónél, Oradea-Mare, Strada Alexandri (Teleki-utca) 34. 36

46 éve fennálló forgalmas üzlet elfoglalható lakással 15 napon belül átvehető Cím: Hegedűs hírlapiroda. 36

KÖNYVELŐ, perfect gyorsíró, gépirő bankprakszisa is van, állását változtatná. Cím Hegedűs hírlapirodába. 36

KITŰNŐ házkosztót adok Strada Printul Carol (Szilágyi Dezső-utca) 13 jobbra.

SANITAS (szobagőzfürdő) teljesen felújítottan eladó. Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra, Sz. 36

ARJEGYZEN BIRÓ LÁSZLÓ
diákegyenruha és uri divatszabó
üzletéből Alapítva 1899

Készíték bármely színben, iskolák előírása szerint tartós szövettől Diákegyenruha Lei 920 tól feljebb
 Elegáns uri öltönyt fél gyapjú kelméből Lei 1730-tól 1860-ig
 Különleges színekben gyapjú anyagból Lei 2070 től 2200-ig
 Átmeneti raglán és télikabátok már . . Lei 1680 től feljebb

Valódi angol anyagok minőségi előállítású árban tetszés szerinti kivitelben mindíg a legutolsó divat szerint
megfelelő garancia melet részletfűtőre is

Biró László
 Oradea-Mare, Str. Ciorogariu (Uri-utca) No. 24

●●
Beiratkozott már a HEGEDŰS Hírlap-iroda kölcsönkönyvtárába?
 ●●

OLCSÓ CIPŐVÁSÁR

December hó 1-től — rövid ideig — raktári készleteinket

10% engedménnyel árusítjuk

„DERBY” (volt Hungária) CIPŐGYÁR R.-T.

Fióküzletei: Strada Avram J. (Kossuth-utca) 5 Nic. Jorga (Zöldfa)-utca 7 szám

LINOLEUM

Viaszosvászon, Gummi köpeny, Szőnyegárú szak-üzlet és gyári főraktár

HAAS LIPÓT

Oradea-Mare

Bul. Reg. Ferd. (Rákóczy-ut) 5.

Raktárak:

Cluj, Strada Universtatii 1
Timișoara, Bul. Reg. Ferd 7

Linoleum:

Prima minőségben 67 cm. sz. m. L 167
Prima minőségben 90 cm. sz. m. L 225
Prima minőségben 100 cm. sz. m. L 250

Linoleum ebédlő szőnyegek

Prima minőségben 150x200 L 750
Égetett mintával 200x250 L 1250
Prima minőségben 200x300 L 1500

Inlaid Linoleum:

Teljesen átöntött, soha lenem kop-
ható mintával □-kint L 450

Egyszínű valódi parafa Linoleum:

Barna és zöld színben □-kint L 330

Viaszos vásznak

asztal bevonásához:
78 cm. széles méterje L 70
100 cm. széles méterje L 90
115 cm. széles méterje L 105

Bőrvásznak:

Kalapk készítéséhez, 130 cméter
széles L 150 től
Mindenféle színben, kárpitosok, ko-
csigayártok és könyvkötők részére
180 centiméter széles L 150 től

Erős minőségű bőrütanzat,
mindenféle színben 130 cm. sz

Viaszosvászon nagy-
bani vételnél nagy
árengedmény!

Szőnyegek:

Tartós futószőnyeg 70 cm. sz. m. L 100
Tartós futószőnyeg 70 cm. sz. m. L 140

*Tapestrie, Velvet, Argan-
man ebédlő-szőnyegek
minden nagyságban.
Ottoman takarók és
piüsch abroszokban
állandó nagyraktár!!*

Agytelők és fali szőnyegek

L 170-161

Férfi és női gummi kabátok

Ragasztva és varrva a legjobb angol
gummizással L 875

Férfi gummi esőkabátok:

Valódi gyapjuszövet külsővel, a leg-
jobb angol gummizással L 1750

Legjobb gyártmányú sár- és hócipők

Női sár- és hócipő L 256
Férfi sár- és hócipő L 300
Női hócipő L 557
Férfi hócipő L 660

Házi cipőkben is
állandó nagyraktár!

„FERRUM“ Kereskedelmi Vállalat

ORADEA-MARE, Piața Mihai Viteazul (Nagy piac-tér) 11-a.

Budapesti Facsavar-, vas- és fémműgyár Rt. Budapest
Fodor Béla és Fia Lakatosárú-, vasszerkezeti
és csavargyára, Budapest
Szenes Ignác Csavargyár Budapest

romániai lerakata

Prompt raktárról szállít mindennemű csavarárakat

A TEMESVÁRI MAGAS FOKTARTALMU

„Record-Speciala“-sör

EREDETI GYÁRI PALACKOZÁSBAN, kávéházak-
ban, bodegákban és csemege üzletekben kapható

Nagy
karácsonyi
vásár

800 Lei
egyöntényelkészítése
David és Kohn
uri szabóknál
Strada Alexandrii (Teleky-utca) 4.

Nyakkendő, harisnyák,
kesztyűk és legyekben
Karácsonyi Occasio
Molnár-nál
Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 9. sz.

Saját
érdekében
keresse fel
Hajnal és Rózsa
árúházat Str. Vulcan 1
Női szövet, kabát posztók, va-
lódi RUMBURGI VÁSZNAK,
damaszt asztalneműk, finom sif-
fonok, vásznak, bélék árak, fűg-
göny és ágyszerítők, selyem tuszor
és sok ezerféle cikk érkezett
Nagy raktár paplanokból.
Középiskolát végzett tin tanulóknak felvételük

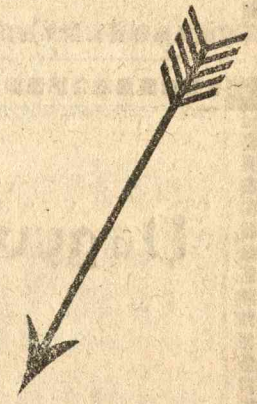
MIMOSA FOTOGRAF

STRADA SAGUNA (KAPACINUS-UTCA) No. 4.

Karácsonyra

15% általánosan ismeri olcsó ára-
engedmény imból még 15% engedmény

Stabilimentele
industriale
MOSKOVITS
Soc. pe Actii

MOSKOVITS
ipartelepek
Részv.-társaság

Nem fires reklám,
hanem valóság,
jól és olcsón vásárolhat
Witraelnél
Str. Avram Jancu (Kossuth-u.) 5
Kabát és kosztüm szövetek, bar-
chet, flanel, vászon, schiffon stb.

Karácsony
előtt
szövetkülönlegességek,
mélyre leszállított árban
HAVAS ÉS GRÜNFELD
posztó és bélésszű kereskedők
Str. J. Vulcan (v. Nagy Sándor-utca) 4.

Sucursala Băncii Anglo-Austriacă in Oradea-Mare

Anglo-Austrian Bank Oradea-Mare Branch

Központ: London.

Bulevard Regele Ferdinand No. 4.

Alaptőke: 2,000.000 font sterling

Belföldi fiókok: Cernăuți. Suceava.

Külföldi fiókok: Austria, Magyarország, Olaszország Jugoszlavia és Cechoslovakia.

Devizakötésekre és
vámcskek kiadására autorizált intézet

Telefon: 15-50, 15-52, 700.

Táviratcim: Anglobank, Oradea-Mare

GYAPJUIPAR RT. TIMIȘOARA

Nagyvárad Fiókja

TELEFON: 16-63.

Bdul Regele Ferdinand 13.

Sürgőnycim: FONAL.

Karácsonyi és ujévi olcsó leszállított árak mellett!!
Eladásra kerülnek divatszövetek, kötött áruk, vásznak, chiffonok

Banca Agrara din Oradea-Mare S. A. Nagyvárad Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság

Foglalkozik a banküzlet minden ágával

ÁRUOSZTÁLY

TELEFON: 8-14. — 6-58. — 6-62.

NAGYVÁRADI HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BANCA DE CREDIT DIN ORADEA-MARE S. A.

Alaptőke: 6,000.000 Lei.

Telefon: 482, 280, 218.

FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL.

Telefon szám 12-22.

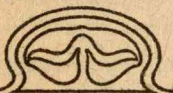
LÖBLÉ H.

szeszgyár és finomító,
szeszszabadraktár,
rum-, likör-
és ecetgyár

Nagyvárad.

Fiókok:

Fugyivásárhely
és Debrecen

Telefon szám 12-22.

„Patria“

hímző előnyomda és rövidáru üzlet
Str. Alexandri (Tekei-u.) 38
szám alatt megajlott kezimunka
készítést mérsékelt árban
vállalunk.

Grünwald Bella Bihari Szidi

ELISABETA

fényképészeti műterem
Foglalkozik:
a legmodernebb fény-
képfelvételekkel

Ferdinand király (Rákóczi) ut 6

Női és gyermekkabátok

ruhák mélyen leszállított árban

MODELL ÁRUHÁZ

Vlahuta (Szt. János)-u. 6.

Megnyílt!

Kemény és Katz

bőrkereskedése
és
felsőrész készítése
Calea Vict. 54. Tamloim-tér

Biharmegyei Népbank Részvénytársaság

Központ: Nagyvárad
Fiókok: Belényes, Vaskóh
Alaptőke: 10.000.000 Lei

Foglalkozik a banküzlet minden ágával

Ritka alkalom!

Olcsóbb dísz tárgyak kiárusítása
miatt izléses karácsonyi ajándékok

már 50 leltől

kezdvé
kaphatók **Sternberg I.**
Oradea-Mare Piața Unirii 2.
Telefon 13-45

Régiségeket vásárol és elad,
Különlegességek: porcelán,
üveg, fayence és email.
Nagyvár d, Szaniszió-utca] 1.

Nagyvárad Takarékpénztár :: Cassa de Pastrare din Oradea-Mare

Oradea-Mare
Strada Alexandru 2.

Nagyvárad
Teleky-utca 2. sz.

Alapítatott 1847. évben. Alaptőke: 10.000.000 Lei.

Elfogad betéteket előnyös kamatoz-
tatás mellett könyvecskékre és fo-
lyószámlára (Cheque-számla) Köl-
csönöket nyújt váltóra
és folyószámlára

Deviza autorizáció alapján előnyösen
teljesít külföldi átutalásokat. Lebo-
nyolít meghitelezéseket, átutalásokat,
beszedéseket
(incasso) stb.

Megőrzés végett átvesz értékpapirokat (Safe deposit).

FRIEDMANN

Ékszerész, drágakőfoglaltó
vásárol: Calea Regala Fer-
dinand (Rákóczi-ut) 7-b sz.

Elvállal új ékszerek készítését, régiek
átdolgozását, drágakő foglaltását. Törött
aranyat, brilliánt magas árban veszek.

KARÁCSONYRA

vásároljon

válódí és régi por-
cellánokat, poharat,
hírneves festménye-
ket. Válódí aittwi ni
és meissenai servicek
csészék, bombonie-
rek, korabeli por-
cellánfigurák és kva-
litásos régiségek
nagy választékban a

„HELIKON“

régiségkereskedésben, I. C.
Bratianu (Szaniszió) u 1.
Régiségeket a legmagasabb
árban vásárolok

Tizenhat év óta fennálló

szabó üzletemet

Parcul Eminescu (Ezredévi
Emiékter) 2. sz. Rimanóczy-
szálloda mellé helyeztem át.
Raktáron levő szövetemből öltö-
nyök, kabátok és raglánok leg-
szébb kivitelben készülnek.

Seldler uriszabó

Gyermeke lesz

a legelegánsabb a kor-
zón, ha gyermekkosiját

Szöke Miklós-nál

Vlahuta (Szt. János-utca)
22 szám alatt szerzi be
Ugyanott új huzatok, er-
nyők, gummizások és min-
dennemű javítások a leg-
olcsóbban és leggyorsabban
készülnek.

Legjobb gyermekharisnyákat

gyári árban vásárolhatja

KERTÉSZMÉNÉL

Szalárdi-utca 9. Bejárati Alapi-
utcán, emeleten

Minden férfinak
tudni kell, hogy

KALAPOT

legolcsóbban

HELLER & DEUTSCH kalapgyári raktárában

IORGA MIKLÓS (ZÖLDFÁ-UTCA) 21. SZ. A. kapható

Divat kalap . . . 150.— Lei

Keménykalap . . . 200.— Lei

Velourkalap . . . 350.— Lei

Minden női és férfit érdekel
hogy néhány leiert régi kalap-
jából három nap alatt újat csi-
nálnunk gyárunkban
Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 20.

Gyönyörűen

előhuzott kelim párnák, him-
zett miliók, gobleinek, fileék
kaphatók a

„Reneszance“ kezimunka üzletbe
Vlahuta (Szt. János)-utca 35

Előrajzolás, párna montiro-
zás és fehérnemű varrás a
legkényesebb ízlés szerinti
Szíves pártfogást kér

ARGYELÁN EMMA ÉS TSA

CIPÉSZEK!

Mindenemű felsőbőrök,
talpárak és

cipésszellők

1-golcsóbb bevásárlási forrása

SALGO bőkereskedőnél

Nicolae Jo ga (Zö d'a-utca) 14.

ASZÓDI

KARÁCSONYI

cukorka vására megkezdődött
Sas palota

ORIENT

szövművészeti iskola és műhely
Str. Szilgigeti-utca 2.

Tanítja és vállalja a legökéletesebb
keleti szönyegek, valamint a csodaszép
svéd és francia gobleinek készítését
és javítását. Fonalal, tervek, szöve-
kellékek.

Szönyegjavítás 50 Lei

Szilgigeti-utca és Fülzes utca sarok.

FRATII

BERGER

TESTVÉREK

ORADEA-MARE

Strada I. C. Bratianu I-a.

Sürgöncim: INTEREXIM.

TELEFON: 17-52.

Szegedi Kenderárak
Ponyvák :: Jutárak
Salzmann & Co. Cassel-
lele lenárak (malrac-
gradii, szabókellékek,
vizhallan vásznak stb.)

legolcsóbban
raktárról kaphatók

**BANCA ȘI CASSA
DE ECONOMIE FUZIONATĂ SOC. AN.
ORADEA-MARE**

**EGYESÜLT BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
NAGYVÁRAD**

Capital și Reserve: — Alaptőke és tartalékok:
20,000.000 Lei.

Adresa Telegrafica: — Sürgőnycim:
„FUZIO“

Telefon: 443, 779, 172, 451 Telephon

2126

Filiale: — Fiókok:
Marghita, Beius — Margitta, Belényes

Affiliată cu „BANCA COMERCIALĂ
ITALIANĂ ȘI ROMÂNĂ“ bucuresti szövet-
séges intézete.

Stern Dezső

Erdőipar vállalata

2140

Telefon: 14-37 Telefon: 15-46

KÖZPONTI IRODA

Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca)

No. 1. a.

ORADEA-MARE

NAGYVÁRAD

**Magyar
Általános
Hitelbank**

Nagyvárad Fiókja

2127

**Banca Generala
de Credit
Ungara**

Filiala: Oradea-Mare

Alapítási év: 1894.

KIRSCHNER és TÁRSA R. T.

ORADEA-MARE

Sürgőnycim: Kirschnerco

Telefon: 2-89

Nemzetközi szállítványok.

Közvetlen gyűjtőkocsi-forgalom
Közép- és Nyugateurópa összes
államaival.

Vámkezelés és tranzitálás Romá-
nia összes határállomásain és
képviseltek Európa államainak
összes fontosabb határállomásain.

Tömegfuvarozás!

Tárolházak iparvágánnyal!

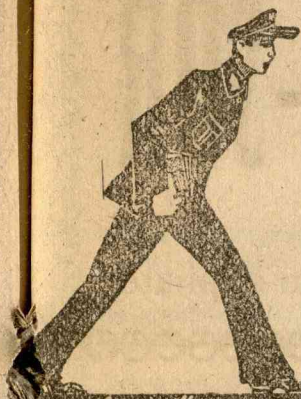
Árubizomány!

Butorszállítás legujabb francia
rendszerü zárt, patent, párnázott
butorkocsijainkkal.

Fuvarlevél felülvizsgálási és visz-
zatérítési osztály.

Nemzetközi fuvartarifa-osztály.

**KEGYENRUHÁK
ÉS SAPKÁK =**

**KÉSZÜLNEK
ERGELY GYULA
ÜZEMÉBEN
UL. REG FERDINANDI N. 55.**

ERLEGKÉPES KÖNYVELŐ

magyar, német levelező, némi román tudással, hosszú gyakorlattal állását változtatná Szíves megkereséseket NÁLLÓ MUNKAERŐ jelégre Hegedüs hirlapirodába kér.

**WEICHNER
LUSÁRUHÁZA
URI-U. 4.**

Társatkeresek

fűszerüzlethez
ki az üzlet vezetésére vállalkozik
Cím a Hegedüs Hirlapirodában.

**Vendéglősök, korosmárosok,
italmérők figyelmébe**

A bécsi banki szőlő kezelőse tudatja, hogy szerémi, fűmint, kövi-dinka, olasz rizling, rajnai rizling, bakar, fehér burgundi, (sablé) muskotály, tramino, csemege és vegyes valamint bikavér vörös burgundi és karbanet, saját termésű fajboraink eladását apróbb 100 literen felüli tételekben megkezdette. Megrendelhető és eladási feltételek megtudhatók a d. u. órákban

Dr FARKAS ADORJÁNNAL
Oradea-Mare Strada Regele Ferdinand
(Rákóczi-ut) 35 17. alatt.

Ugyanott 2 éves gyökeres riperia is kapható.

Mimosa Fotograf

Str. Saguna (Kapucinus-u.) 4.
Utilevelekhez
és igazolványokhoz fényképeket legolcsóbban és leggyorsabban készítenek

Pénz- és helyszűke miatt

raktáron lévő zongora, ebédlő, háló, uriszoba, Wertheim-kassza, perzsa szőnyeg, gyári szőnyegek csillárok és hencsertakarók minden elfogadható áron eladtnak

Beck és Benjámín
Str. Căminăneanu (Váradai Zsigmond utca 11.) Telefon 1703

Zsemper selyem

nagy mennyiségben érkezett. 950-tól lesz dekánkéntklárusítva

Gancz, Deák Ferenc-u. 1.

**Karácsonyi
ajándék tárgyak**

Zseb és ébresztő órák, Arany, ezüst és dabbis karcsatt órák. Ezüst és alpaca szőcsécsék rídli kűlők, perfontások, servisek, kozmák Vigaszták, Ékszeres. legolcsóbb áron.

BEER

Str. I. Vulcan (Nagy Sándor-utca) 1.

Ha karácsonyra

meglepetéseket akar szerezni, úgy okvetlen keresse fel a

Str. Avram J. (Kossuth-u.) 12

Bazárt,

hol játék és disznó árut, valamint havisnyát, zoknit és keztyűket félig ingyen vásárolhat

Dámulatos ócsó karácsonyi vásárt rendez

HERBST ékszerész
Bul. Reg Ferdinand 9
Őz Petriné látszerész üzletében
Brilliant, arany, ezüst ékszeres most érkezett. Nickel, acé órák jóállásúak rendkívül ócsó árért. Tessék a hiralati áraitat figyelni

ELADÓ HÁZAK

Parcul Stefan cel Mare (Tisza Kálmán-téren) két utcára nyíló ház. Strada Nicolae Zsiga (Lukács György-utca) 3 szobás beköltözhető 500 ezer lei. Strada I. C. Bratianu (Szaniszló-u.) 4-szobás beköltözhető 320 ezer és 500 ezer. Str. Episcopul Ciorogariu (Uri-u.) 4 szobás beköltözhető 400 ezer és 650 ezer. Str. Csengeri utca elején 5 szobás beköltözhető 520 ezer. Strada Alexandri (Teleki-utca) 3 szobás beköltözhető 500 ezer és egy millió. Bulewardul Regele Ferdinand (Rákóczi-uton) bérpaloták és vannak kisebb házak, telkek, szőlők, van 400 kat. hold birtok, főuri lakással eladó. Ha lakását, házát, földjét, birtokát eladni, kiadni, cserélni akarja, bizalommal forduljon hozzám diszkréten azonnal elintézem.

WEISZ GIZI hivatali iratlap
Str. Topografiei (Nyemda-utca) 4.
Str. Bratianu (Szaniszló-u.) sarkon

**Uj modern cimfestő
Erdélyi J.**

Piata Unirii (Szent László-tér) 7.

**BREUER és BALLA
Szállítási vállalat**

Oradea-Mare (Nagyvárad) Str. Vlahuța (Sz. János-u.) 9.

TELEPHON 16-80.

Elvállal és a leggyorsabban, legpontosabban eszközöl mindenféle áruszállítást továbbra is.

Bécsből és Budapestről minden héten saját waggonokat indit.

Karácsonyi
ünnepek
alkalmával

10%

engedményt ad a
már mélyen le-
szállított árakból divatárubáza

Missir

Apróhirdetések

LAKÁS

BEKÖLTÖZHETŐ ÖTSZOBÁS URI-HÁZ külföldön tartozkodó tulajdonosa ez év utolsó napjait Váradon tölti és fenti házát olcsó árban eladja. Felvilágosítások szerezhetők az „Atlantic”-nál, Strada Cosbuc (Szalárdi-utca) 2. 355

ALKALMAZÁS

14-15 éves fiu újságárúsnak rendes keresettel felvétetik. Jelenkezhetni a Hegedüs hírlapíródában. 269

ÜGYES pénztárkezelő leányt, ki üzleti teendőket is végezne, keres Kornweisz képkeretező. Írásbeli ajánlat kérétek fizetési ígérenyel. 351

AUSTANDIGE Deutsches kinder freulein wird mit guten Lohn gesucht Weisz Nándorné, Ciorogariu (Uri)-utca 5. 357

ADÁS-VÉTEL

BIZOMÁNYBA elfogadók bármilyen felhárnyít, — porcellánokat, szőnyageket és képeket. Bulewárdi Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra. Szász. 903

MEGVÉTELRE keresek városhoz közelfekvő 1 holdas szőlőt, lehetőleg épülettel. Levélbeni ajánlatokat ár megjelölésével „Szőlő” jellegre a Hegedüs Hírlapíródába kérek. 356

KABÁT és ÖLTÖNY SZÖVETEK BEN KARÁCSONYI OCASÍÓ nagy árendeménnyel

SZÉKELY

posztóárúházban, Strada Avram Jancu (Kossuth Lajos-utca) 7.

PIANINÓT, vagy rövid zongorát bérebe keresek. Címet a Hegedüs hírlapíródába kérek. 330

ELADÁSRA kerül 500 db vegyes velur pongyola, 300 vegyes gyermekruha és 600 legújabb velur bluzok, Keller Áruházban, Strada Avram Jancu (Kossuth-utca) 8. 319

JÓKARBAN levő butorok olcsón eladó. Értelmezni: Plata Unirii (Szent László-téri) kioszkban. 327

BORSEPRÓT minden mennyiségben vásárlunk vagy kifőzésre elvállaljuk. Hitter és Breuer, Strada Fabricilor (Gilányi-utca) 8. 348

FORGALMAS élelmiszer bódé eladó Nagypiacon. Menszárné. 352

KÜLÖNFÉLÉK

DECZEMBER 11-iki keddi keletkezésű Nagyváradi Estilapért frisset ad a kiadóhivatal. 283

RÉGI Biedermayer szalongszalon vitrinrel kommodóval eladó. Str. Calvin (Ritoók Zsigmond-utca) 30. emelet. 347

MEGVÉTELRE keresek egy gorderohe szekrényt. Címet a Hegedüs hírlapíródába kérek. 334

ELADÓ két üzletház elfoglalható üzlet és takás is. Olaszban háztelék 25 ezer lei. Vannak lakások, butorozott szobák. Weisz Gizé Strada Tipografiei (Nyomda-utca) 4. 296

ISKOLA szezonra ajánlja dusan felszerelt fűző, kefé rakárát, iskola táskák legolcsóbb beszerzési farrása. Szabó fűző árúház, Sas passage 42.

Somcsentől Adolf r.-t. Nagyvárad

A temesvári magas foktartalmu
„RECORD-SPECIALA”-SÖR

eredeti gyári palackozásban
kávéházakban, bodegákban, csemege-üzletekben kapható

STABILIMENTELE
INDUSTRIALE
MOSKOVITS SOC. PE ACTII
ORADEA-MARE

2200

MOSKOVITS IPARTELEPEK
RÉSZV. TÁRS.
NAGYVÁRAD

ROSENBERG IZSÓ
Cementárugyár, Asphalt- és
Kátrányipar Részv.-Társ.
ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD

GYÁRTMÁNYAI: 2201

békeminőségű egyszintű és mintás márványozatok és cementlapok, járdalapok járdák, terek és udvarok borítására, cementcsövek minden méretben, cementkútgyűrű. Elsőrendű filzpapírból készült Asphalt fedőlemezek és szigetelők.

ÁLLANDÓ NAGYRAKTÁR

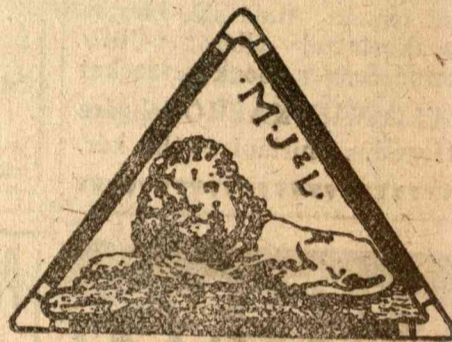
tordai elsőrendű portlandcementből, asphalt maszixból, vizmentes kőszénkátrányból. Vállal mindennemű beton és vasbeton műkő-munkálatokat.

Kérjen árajánlatot! Telefon 67.

Gyártelepek: Oradea-Mare, Calea Victoriei 48. sz. és Téglagyár-utca.

Joss M. & Löwenstein

Fehérneműgyár R.-T.
Gyártmányai kizárólag a következő védjeggyel vannak

Óvakodjunk másfajta oroszlános áru vásárlásától, miután a nagyközönség megfélemezését célozza

Kizárólagos központi lerakat

2141 **INTEREXIM**

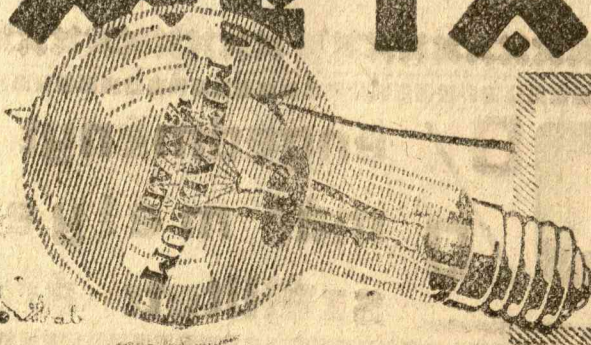
Oradea-Mare

Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) I/a.

LÉDERER és KÁLMÁN

szeszgyár és mőmalom Nagyvárad

METALLUM

a legjobb égő!